

WÓJT GMINY ŚNIADOWO

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ŚNIADOWO

Uchwała Nr III/21/2002 Rady Gminy Śniadowo z dnia 31 grudnia 2002 roku

ZESPÓŁ AUTORSKI

główny projektant:

mgr inż. arch. Alicja Mieszkowska, upr. urb. Nr 242/88

projektanci:

struktura funkcjonalno - przestrzenna:

mgr inż. arch. Elżbieta Tyszka

środowisko przyrodnicze:

mgr Andrzej Lewandowski

środowisko kulturowe:

mgr inż. Hanna Konarzewska

sfera społeczna:

inż. Maria Piątkowska

rolnictwo i gospodarka gruntami:

inż. Tadeusz Borowski

komunikacja:

mgr inż. Jerzy Przybyłowicz

zaopatrzenie w wodę, gaz i odprowadzenie ścieków:

mgr inż. Hanna Konarzewska

elektroenergetyka:

inż. Krystyna Fronczek

grafika komputerowa:

tech. Jadwiga Ptaszyska

ŚNIADOWO 2002

ZE ZMIANAMI

Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Śniadowo

Uchwała Nr VII/57/2011 Rady Gminy Śniadowo z dnia 29 września 2011 roku

Zespół autorski zmiany studium:

główny projektant:

mgr inż. arch. Wiktor Panfiluk, OIU Warszawa WA-150

zagadnienia przestrzenne:

mgr inż. arch. Katarzyna Reut-Jaworowska OIU Warszawa WA-334

zagadnienia przestrzenne:

mgr inż. arch. Teresa Kiejzik

elektroenergetyka

inż. Elżbieta Kępska

ochrona środowiska i prognoza oddziaływania na środowisko:

mgr Bożena Gajewska

Zmiana tekstu studium wyróżniona **kolorem zielonym**

Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Śniadowo

Uchwała Nr XIII/98/2012 Rady Gminy Śniadowo z dnia 16 maja 2012 roku

Zespół autorski zmiany studium

główny projektant:

mgr Andrzej Lewandowski, OIU Warszawa WA-260

opracowanie graficzne:

mgr inż. Ryszard Serwatka

Zmiana tekstu studium wyróżniona **kolorem niebieskim**

Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Śniadowo

Uchwała Nr XIIIV/109/2012 Rady Gminy Śniadowo z dnia 20 czerwca 2012 roku

Zespół autorski zmiany studium

główny projektant:

mgr inż. arch. Alicja Mieszkowska, OIU Warszawa WA-130

opracowanie graficzne:

mgr inż. Ryszard Serwatka

dokumentacja prac planistycznych:

Bożena Modzelewska

Zmiana tekstu studium wyróżniona **kolorem czerwonym**

WÓJT GMINY ŚNIADOWO

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ŚNIADOWO

TEKST JEDNOLITY

**ZAŁĄCZNIK NR 4
DO UCHWAŁY NR III.19.2014
RADY GMINY ŚNIADOWO
Z DNIA 30 GRUDNIA 2014 ROKU**

(tekst wyróżniono **kolorem fioletowym**)

Zespół autorski:
mgr Andrzej Lewandowski, upr. urb. nr 1671
mgr Zbigniew Bargielski

ŚNIADOWO 2014

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	str. 7
1. PODSTAWOWE CZYNNIKI ROZWOJU	str. 9
1.1. Mierniki rozwoju gminy	str. 9
1.2. Uwarunkowania wspierające rozwój gminy	str. 10
1.3. Uwarunkowania hamujące rozwój gminy	str. 11
1.4. Podstawowe problemy do rozwiązania	str. 12
2. CELE ROZWOJU	str. 13
2.1. Cel nadrzędny - strategiczny	str. 13
2.2. Cele szczegółowe	str. 13
2.2.1. Ekologiczne	str. 13
2.2.2. Społeczne	str. 14
2.2.3. Gospodarcze	str. 14
2.2.4. Cele rozwoju komunikacji	str. 15
2.2.5. Cele rozwoju infrastruktury technicznej	str. 15
3. KIERUNKI I ZASADY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	15
3.1. Struktura funkcjonalno – przestrzenna	str. 15
3.1.1. Jednostka I - ośrodek gminny	str. 16
3.1.2. Jednostka rolnicza	str. 17
3.2. Kierunki rozwoju osadnictwa	str. 19
3.2.1. Tendencje demograficzne	str. 19
3.2.2. System osadniczy	str. 19
3.3. Kierunki ochrony przestrzeni przyrodniczej	str. 21
3.3.1. Obszary objęte ochroną przyrody	str. 21
3.3.2. Obszary wskazane do objęcia ochroną	str. 21
3.3.3. Gospodarka zasobami geologicznymi	str. 21
3.3.4. Ochrona wód powierzchniowych	str. 22
3.3.5. Ochrona wód podziemnych	str. 23
3.3.6. Ochrona gleb	str. 24
3.3.7. Ochrona lasów i zadrzewień	str. 25

3.3.8. Ochrona powierzchni ziemi	str. 26
3.3.9. Ochrona powietrza atmosferycznego	str. 26
3.3.10. Ochrona przed hałasem	str. 27
3.3.11. Ochrona przed polem elektromagnetycznym szkodliwym elektromagnetycznym promieniowaniem niejonizującym	str. 27
3.3.12. Ochrona przeciwpowodziowa	str. 28
3.3.13. System powiązań przyrodniczych	str. 28
3.4. Kierunki ochrony przestrzeni kulturowej	str. 29
3.4.1. Tereny i obiekty dóbr kultury podległe ochronie prawnej	str. 30
3.4.2. Zasady i kierunki ochrony konserwatorskiej	str. 33
3.5. Kierunki i zasady rozwoju obszarów zabudowanych i przeznaczonych pod zabudowę	str. 36
3.5.1. Jednostka I - ośrodek gminny	str. 37
3.5.2. Jednostka II - rolnicza	str. 39
3.6. Kierunki rozwoju infrastruktury społecznej	str. 41
3.6.1. Edukacja	str. 41
3.6.2. Ochrona zdrowia	str. 42
3.6.3. Opieka socjalna	str. 43
3.6.4. Usługi kultury	str. 43
3.6.5. Sport, rekreacja, wypoczynek	str. 43
3.6.6. Mieszkalnictwo	str. 44
3.7. Kierunki rozwoju sfery gospodarczej	str. 45
3.7.1. Rolnictwo	str. 45
3.7.2. Gospodarka Leśna	str. 47
3.7.3. Działalność produkcyjno –usługowa	str. 47
3.7.4. Turystyka	str. 48
3.8. Kierunki rozwoju komunikacji	str. 49
3.8.1. Komunikacja drogowa	str. 49
3.8.2. Komunikacja kolejowa	str. 52
3.8.3. Transport ciężki i tranzyt	str. 53
3.8.4. Ścieżki rowerowe	str. 54
3.9. Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej	str. 54
3.9.1. Zaopatrzenie w wodę	str. 54
3.9.2. Oczyszczanie i odprowadzanie ścieków	str. 54

3.9.3. Zaopatrzenie w gaz	str. 55
3.9.4. Zaopatrzenie w ciepło	str. 56
3.9.5. Elektroenergetyka	str. 56
3.9.6. Gospodarka odpadami	str. 57
3.9.7. Telekomunikacja	str. 58
3.10. Ochrona przeciwpożarowa i obrona cywilna	str. 58
4. KIERUNKI POLITYKI PLANISTYCZNEJ	str. 59
4.1. Obszary, dla których sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe	str. 59
4.2. Obszary, dla których obowiązek sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wynika z przepisów szczególnych	str. 60
4.3. Obszary, dla których sporządzenie planu miejscowego może być obowiązkowe ze względu na istniejące uwarunkowania	str. 61
5. ZADANIA DLA REALIZACJI CELÓW PUBLICZNYCH	str. 62
5.1. Polityka przestrzenna państwa i samorządu województwa	str. 62
5.2. Zadania i programy	str. 63
5.3. Zasady współpracy z obszarami sąsiednimi	str. 64
MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE	str. 64

ZAŁĄCZNIKI GRAFICZNE:

- „Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Śniadowo”
w skali 1:25 000 - załącznik nr 2,
- „Kierunki zagospodarowania przestrzennego ośrodka gminnego Śniadowo”
w skali 1:10 000 - załącznik nr 3.

WPROWADZENIE

Podstawę prawną opracowania „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Śniadowo” będącego opracowaniem planistycznym dotyczącym całego obszaru administracyjnego gminy stanowią:

- ustawa z dnia 7 lipca 1994 roku o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 1999 r. Nr 15, poz. 139 i Nr 41, poz. 412, Nr 111, poz. 1279; Dz. U. z 2000 roku, Nr 12, poz. 136 i Nr 100, poz.1085, Nr 115, poz. 1229, Nr 154, poz. 1804, Dz. U. z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 113, poz. 984, Nr 130, poz. 1112),
- uchwała Nr XXVII/163/02 Rady Gminy Śniadowo z dnia 29 kwietnia 2002 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Śniadowo,
- umowa o dzieło Nr 2222-1/6/02 zawarta w dnia 5 lipca 2002 roku.

Zakres merytoryczny studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy obejmuje uwarunkowania, cele i kierunki polityki przestrzennej zgodnie z art. 6 ustawy.

W studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające z:

- dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu,
- występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów szczególnych,
- stanu funkcjonowania środowiska przyrodniczego i kulturowego, w tym stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- prawa własności gruntów,
- jakości życia mieszkańców,
- zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych.

W studium określa się w szczególności:

- obszary objęte lub wskazane do objęcia ochroną na podstawie przepisów szczególnych,
- lokalne wartości zasobów środowiska przyrodniczego i zagrożenia środowiskowe,
- obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w tym wyłączone z zabudowy,
- obszary zabudowane ze wskazaniem, w miarę potrzeb, terenów wymagających przekształceń lub rehabilitacji,

- obszary, które mogą być przeznaczone pod zabudowę, ze wskazaniem, w miarę potrzeb obszarów przewidzianych do zorganizowanej działalności inwestycyjnej,
- obszary, które mogą być przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową wynikające z potrzeby zaspakajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej,
- kierunki rozwoju komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym obszary na których będą stosowane indywidualne i grupowe systemy oczyszczania ścieków, a także tereny niezbędne do wytyczania ścieżek rowerowych,
- **strefy dopuszczenia lokalizacji elektrowni wiatrowych,**
- obszary, dla których sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe na podstawie przepisów szczególnych lub ze względu na istniejące uwarunkowania,
- obszary przewidywane do realizacji zadań i programów wynikających ze strategii rozwoju województwa zawarte w planie zagospodarowania przestrzennego województwa.

Opracowanie ma na celu zapewnienie prawidłowej realizacji struktury funkcjonalno – przestrzennej i zobowiązuje organy samorządowe w ich działalności (stanowiąc podstawę do podejmowania uchwał intencyjnych dotyczących planów miejscowych, realizacji zadań własnych z zakresu planowania przestrzennego, gospodarki gruntami, itd.).

Opracowanie składa się z dwóch części:

CZEŚĆ I - Uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne gminy (diagnoza stanu istniejącego)

CZEŚĆ II - Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy - część uchwalana.

Kierunki zagospodarowania przestrzennego zbudowano na podstawie analizy uwarunkowań rozwoju zawartych w części I opracowania. Niniejsze studium stanowi podstawę długookresowej polityki przestrzennej i jako jedyny ustawowo dokument planistyczny dotyczy obszaru całej gminy.

CZEŚĆ II zawiera:

- Część tekstową „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” - załącznik nr 1,
- Część graficzną „Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Śniadowo” w skali 1:25 000 - załącznik nr 2,
- Część graficzną „Kierunki zagospodarowania przestrzennego miejscowości gminnej Śniadowo” w skali 1:10 000 - załącznik nr 3.

1. PODSTAWOWE CZYNNIKI ROZWOJU

1.1. Mierniki rozwoju gminy

Zawarte w opracowaniu mierniki obrazują, gdzie plasuje się gmina Śniadowo na tle powiatu i województwa podlaskiego. Prezentowane mierniki zostały opracowane na podstawie materiałów GUS.

Lp	Wyszczególnienie	Jednostka miary	gmina Śniadowo	powiat łomżyński	województwo podlaskie
1.	Gęstość zaludnienia	osób/km ²	37	36	26
2.	Ruch naturalny ludności	małżeństwa/1000 ludności	4,9	5,6	5,5
		urodzenia/1000 ludności	12,1	13,2	10,9
		przyrost naturalny/1000 ludności	0	1,9	-1,5
3.	Zasoby mieszkaniowe	liczba osób w 1 mieszkaniu	3,59	3,74	3,12
		liczba osób na izbę	0,89	0,97	0,84
		pow. użytkowa 1 mieszkania (m ²)	78,8	79,1	64,7
		pow. użytkowa na 1 osobę w m ²	22	24,4	23,4
4.	Szkoły podstawowe	liczba uczniów na pomieszcz. do nauczania	14,1	12,4	11,2
		liczba uczniów na szkołę	71,7	90	86,2
		liczba uczniów na 1 nauczyciela	11	11,7	11,3
5.	Gospodarka	podmioty gospodarki na 1000 ludności	46,5	44,9	70,2
6.	Rynek pracy	pracujący w gosp. narod. na 1000 ludności	76,1	59,1	59,2
		bezrobotni na 1000 ludności	55	71,5	58,1
7.	Struktura użytków gruntowych	% użytki rolne,	78,5	72,4	59,5
		w tym: grunty orne, sady	79,3	72,0	66,6
		łąki trwałe	8,6	12,7	20,4
		pastwiska trwałe	12,1	15,3	13,0
		lasy i grunty zadrzewione	17,2	22,1	29,5
pozostałe	4,3	5,5	11,0		
8.	Klasyfikacja gleb użytków rolnych	%			
		klasa III	5,2	4,6	6,6
		klasa IV	42,1	37,5	45,0
		klasa V	31,3	32,9	29,6
klasa VI i VI	21,4	25,0	18,8		
9.	Wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej	punkty			
		ogólny	55,3	52,1	55,0
		jakość i przydatność gleb	39,8	37,8	41,0
		agroklimat	8,6	8,0	7,5
		rzeźba terenu	4,1	3,8	3,7
warunki wodne	2,8	2,5	2,8		
10.	Stopień zaspokojenia potrzeb melioracyjnych	%			
		użytki rolne	90,4	43,8	59,4
		grunty orne	87,4	44,2	56,4
użytki zielone	100,0	43,5	62,9		
11.	Struktura obszarowa indywidualnych gospodarstw rolnych	%			
		1-2 ha	2,7	4,7	8,8
		2-5 ha	11,9	14,0	16,1
		5-10 ha	26,2	32,0	29,5
		10-15 ha	27,6	25,8	23,6
powyżej 15 ha	31,6	23,5	22,0		
12.	Ludność zamieszkała w gospodarstwach rolnych wg wieku	%			
		przedprodukcyjnym	27,9	29,5	26,6
		produkcyjnym	51,6	52,4	53,1
		poprodukcyjnym	20,5	18,1	20,3
nieprodukcyjnym/100 osób w wieku prod.	93,8	90,7	88,3		

13.	Stopień zwodociągowania	% - ilość wsi objęta siecią wodociągową	97,7	60,0	71,0
14.	Stopień skanalizowania	% - ilość wsi objęta siecią kanalizacyjną	2,3	1,5	3,1
15.	Stopień gazyfikacji	% - ilość wsi objęta siecią gazową	0	0,4	2,9

* wszystkie dane dotyczą obszarów wiejskich

1.2. Uwarunkowania wspierające rozwój gminy

Do czynników wspierających rozwój gminy można zaliczyć:

- położenie w obszarze „Zielonych Płuc Polski” stwarzające możliwość ekologicznej promocji gminy,
- położenie gminy przy szlaku turystyki samochodowej relacji Warszawa - Ostrów Mazowiecka – Łomża - Mazury i Pojezierze Suwalsko - Augustowskie,
- występowanie złóż kruszywa naturalnego o znaczeniu lokalnym, umożliwiających pozyskanie surowca budowlanego na potrzeby budownictwa indywidualnego,
- walory przyrodnicze kompleksu leśnego Czerwony Bór na wschodnich obrzeżach gminy i możliwości wykorzystania tych lasów do celów rekreacji (parkingi, szlaki piesze, ścieżki rowerowe, schrony turystyczne),
- możliwości systematycznej poprawy stanu sanitarnego wód powierzchniowych i podziemnych dzięki funkcjonowaniu komunalnej oczyszczalni ścieków (posiadającej rezerwy przepustowości) i sieci kanalizacji sanitarnej w Śniadowie,
- brak zagrożeń powodziowych dla zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej,
- wysoki wskaźnik rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz duży udział gruntów wysokiej klasy bonitacyjnej,
- wysoki stopień zmeliorowania użytków rolnych, w szczególności użytków zielonych,
- duży udział kompleksów pszennych i żytnich dobrych w gruntach ornych predysponowanych do produkcji roślinnej o wysokiej wydajności,
- duży udział gruntów stanowiących własność indywidualną oraz wysoka średnia powierzchnia gospodarstw rolnych, a także korzystna struktura wieku właścicieli tych gospodarstw dająca możliwość dalszego rozwoju produkcji wysokotowarowej,
- dobrze rozwinięta specjalizacja produkcji zwierzęcej, w szczególności bydła mlecznego nowoczesnymi metodami, oraz rozwijająca się produkcja trzody chlewnej oraz drobiu,
- wysoki poziom środowiska naturalnego dający szansę na dalszy rozwój rolnictwa ekologicznego,
- duże zasoby i rezerwy siły roboczej,

- funkcjonowanie dużych zakładów produkcyjnych,
- turystyczne zagospodarowanie szlaku turystycznego (MOP w Jakaci Dwornej oraz punkt gastronomiczny w Konopkach Młodych),
- walory krajoznawcze Śniadowa i Szczepankowa (zabytkowe zespoły kościelne i cmentarze),
- funkcja i połączenia drogi wojewódzkiej wraz z gospodarczo twórczym potokiem ruchu tranzytowego,
- założona docelowo możliwość realizacji obejścia Śniadowa,
- zrównoważony stosunek obciążenia ruchem w stosunku do stopnia rozwoju sieci drogowej regionu,
- możliwość rozwoju transportu kolejowego opartego na istniejącej infrastrukturze PKP,
- bardzo wysoki stopień zwodociągowania gminy (wodociągami zbiorowymi objęte są 42 wsie).

1.3. Uwarunkowania hamujące rozwój gminy

Do czynników hamujących można zaliczyć:

- ograniczenia rozwoju przestrzennego i funkcji osadniczej wynikające z potrzeby ochrony:
 - rolniczej przestrzeni produkcyjnej (występowanie gleb chronionych),
 - najbardziej cennych ekosystemów wodno-łąkowych w dolinach cieków wodnych i innych obniżeniach terenowych,
 - złóż surowców,
- ograniczenia w zagospodarowaniu:
 - w strefie ochronnej ujęcia wody,
 - korytarzy infrastruktury technicznej oraz stref ochronnych linii elektroenergetycznych 15 kV,
- przebieg ruchu tranzytowego przez tereny zabudowy wsi,
- niski stopień lesistości, mały udział lasów państwowych i ich mała wartość gospodarcza ograniczająca rozwój gospodarki leśnej, przemysłu drzewnego i zagospodarowanie turystyczne,
- pogorszone warunki aerasanitarne w Śniadowie z uwagi na działalność zakładu prefabrykatów budowlanych i przesyponi cementu,
- nierozwiązana gospodarka wodno-ściekowa na terenach wiejskich przy wysokim stopniu zwodociągowania gminy,

- występowanie zdegradowanych terenów poeksploatacyjnych kruszywa naturalnego wymagających rekultywacji,
- brak zaopatrzenia w gaz przewodowy gminy,
- duże rozmiary bezrobocia, szczególnie wśród absolwentów i ludzi młodych w przedziale wiekowym 18 – 34 lata,
- zbyt wąskie pasy drogowe ulic i głównych dróg tranzytowych,
- ograniczenie funkcji komunikacji kolejowej,
- niewystarczający udział naturalnych użytków zielonych w strukturze poszczególnych gospodarstw rolnych,
- brak zakładów przetwórstwa rolno- spożywczego,
- niewystarczający poziom szkoleń rolniczych dotyczących prowadzenia gospodarstw rolnych nowoczesnymi metodami i ich opłacalnością,
- niedostateczna infrastruktura obsługi rolnictwa, w szczególności: zbytu i przerobu produktów rolnych.

1.4. Podstawowe problemy do rozwiązania

Bezrobocie stanowi jedną z najważniejszych barier rozwoju i najgroźniejszych zjawisk w gospodarce gminy. W kategoriach społecznych bezrobocie niesie za sobą zagrożenia społeczne w postaci zjawisk patologicznych i kryminogennych.

Niski poziom wykształcenia rolników, brak stabilnej, opłacalnej produkcji rolnej ograniczają aktywność zawodową i społeczną oraz podejmowanie inicjatyw gospodarczych. Brak pozarolniczych miejsc pracy na wsi przy pogarszających się warunkach społeczno - gospodarczych w kraju, potęguje proces narastania bezrobocia rejestrowanego i utajonego. Dążenie do łagodzenia skutków bezrobocia poprzez stwarzanie szans na zagospodarowanie zasobów ludzkich w wyniku przekwalifikowania, stymulowania rozwoju małych firm, jak również, wsparcie finansowe będzie jednym z najważniejszych działań na rzecz rozwoju gminy.

Podstawowym problemem w zakresie systemu komunikacji gminy jest eliminacja konfliktów między ruchem tranzytowym i turystycznym, a lokalnym gminy oraz dostosowanie parametrów systemu (standardy, nośności konstrukcji jezdni, stopień bezpieczeństwa itp.) do potrzeb gospodarczych gminy. Istotnym zagadnieniem (w okresie kierunkowym) jest realizacja obejścia Śniadowa i izolacja ruchu na drodze wojewódzkiej od ruchów rolniczych i pieszych w obszarach wsi.

2. CELE ROZWOJU

Cele rozwoju gminy jak i kierunki rozwoju zagospodarowania przestrzennego sformułowane zostały w wyniku wszechstronnej analizy uwarunkowań przedstawionych w pierwszej części opracowania „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Śniadowo - Diagnoza”.

Biorąc za podstawę rozpoznane w trybie sporządzania studium uwarunkowania rozwoju wynikające z:

- dotychczasowego zagospodarowania i uzbrojenia obszaru gminy,
- dotychczasowego przeznaczenia terenów i wniosków w sprawie zmiany przeznaczenia,
- występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów szczególnych,
- stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego i kulturowego,
- stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- prawa własności gruntów,
- jakości życia mieszkańców,
- zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych,

określono cel nadrzędny i cele szczegółowe w podziale na grupy problemowe: przyrodnicze, społeczne, gospodarcze, komunikacyjne i infrastrukturalne.

2.1. CEL NADRZĘDNY - STRATEGICZNY

Głównym celem rozwoju zagospodarowania przestrzennego gminy Śniadowo jest:

Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez proekologiczny (zrównoważony) rozwój gminy, przy racjonalnym wykorzystaniu walorów przyrodniczych i gospodarczych środowiska, istniejącego majątku trwałego, potencjału infrastrukturalnego i produkcyjnego, w tym walorów rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

2.2. CELE SZCZEGÓŁOWE

Rozwinięciem celu nadrzędnego będzie tworzenie warunków do realizacji następujących grup szczegółowych celów rozwoju:

2.2.1. Ekologiczne cele rozwoju

Kształtowanie przyrodniczej struktury przestrzennej gminy poprzez:

- zachowanie systemu naturalnych powiązań przyrodniczych obejmujących aktywne biologicznie ekosystemy łąkowe, bagienne, wodne i leśne,

- racjonalne wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego dla rozwoju rolniczej, przemysłowej i turystycznej funkcji gminy,
- zapewnienie normatywnych warunków sanitarnych zamieszkiwania ludności, przede wszystkim w zakresie jakości powietrza atmosferycznego i poziomu hałasu,
- ochrona wód przed zanieczyszczeniem oraz zwiększenie zasobów i dyspozycyjności wód powierzchniowych,
- likwidacja konfliktów i zagrożeń spowodowanych dotychczasową działalnością gospodarczą w tym terenów zdegradowanych w wyniku eksploatacji surowców mineralnych.

2.2.2. Społeczne cele rozwoju

- łagodzenie skutków transformacji społecznej, a zwłaszcza bezrobocia,
- rozwój i poprawa funkcjonowania placówek usługowych,
- rozwój bazy sportowo – rekreacyjnej,
- promocja zdrowego stylu życia i podnoszenie świadomości ekologicznej ludności,
- tworzenie warunków dla rozwoju oświaty i podnoszenia poziomu wykształcenia,
- tworzenie miejsc do kulturalnego spędzania czasu,
- rozwój opieki zdrowotnej i socjalnej oraz przeciwdziałanie patologiom i uzależnieniom,
- rozwój i podnoszenie standardów budownictwa mieszkaniowego i usługowego.

2.2.3. Gospodarcze cele rozwoju

- tworzenie miejsc pracy poza rolnictwem poprzez wielofunkcyjny rozwój wsi zapewniający alternatywne źródło dochodów,
- pozyskanie inwestorów tworzących miejsca pracy oraz zapewnienie wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorstw,
- wykorzystanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej zgodnie z warunkami naturalnymi, tradycjami lokalnymi, potrzebami przetwórstwa rolno-spożywczego oraz popytem na określone surowce i produkty rolne,
- poprawa jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- tworzenie nowych form organizacji usług rolniczych i instytucji otoczenia rolnictwa,
- rozwój gospodarki leśnej i zwiększanie lesistości gminy, w tym zalesianie gruntów marginalnych,
- poprawa jakości surowców rolnych zgodnie z normami obowiązującymi w Unii Europejskiej,

- zagospodarowanie gruntów o ograniczonej przydatności dla produkcji rolnej,
- wykorzystanie zasobów złóż surowców mineralnych.

2.2.4. Cele rozwoju komunikacji

- zmniejszenie uciążliwości tranzytów przebiegających przez teren gminy,
- poprawa stopnia bezpieczeństwa ruchu samochodowego i pieszego,
- dostosowanie nośności dróg i ulic do potrzeb gospodarczych regionu i gminy,
- podnoszenie standardu usług komunikacyjnych przez ulepszenie nawierzchni dróg i ulic,
- poprawa dostępności do systemu komunikacji zbiorowej regionu,
- poprawa zaplecza obsługi ruchu tranzytowego i turystycznego.

2.2.5. Cele rozwoju infrastruktury technicznej

- sprawne i niezawodne funkcjonowanie systemu zaopatrzenia w wodę zapewniającego zaspokojenie potrzeb,
- sukcesywne rozwiązywanie problemu gospodarki ściekowej,
- rozwiązanie problemu zbiórki i selekcji odpadów stałych,
- dostosowanie systemu elektroenergetycznego do potrzeb wynikających z długookresowego rozwoju gminy oraz stwarzanie warunków do sprawnego i niezawodnego funkcjonowania systemu,
- doprowadzenie gazu przewodowego na teren gminy oraz wymiany uciążliwych dla środowiska nośników energii na proekologiczne,
- rozwój nowoczesnych technik łączności oraz wdrażanie systemu internetowego.
- rozwój energetyki odnawialnej.

3. KIERUNKI I ZASADY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

3.1. Struktura funkcjonalno - przestrzenna

Gmina Śniadowo położona jest w zachodniej części województwa podlaskiego, na obszarze Międzyrzecza Łomżyńskiego i należy do gmin typowo rolniczych. W ośrodku gminnym rozwinięta jest funkcja przemysłowa.

Obszar gminy charakteryzuje się średnią jakością rolniczej przestrzeni produkcyjnej i wysokim poziomem intensywności produkcji rolnej. Użytki rolne zajmują 78,5% po-

wierzchni gminy, a w ich strukturze przeważają grunty orne, Pod względem lesistości gmina należy do obszarów słabo zalesionych, a odsetek lasów wynosi zaledwie 17,2% ogólnej powierzchni. Panującymi zespołami są bory świeże, a w strukturze własności dominują lasy prywatne.

Gmina charakteryzuje się mało zróżnicowanymi walorami krajobrazowymi - przeważa krajobraz polno - leśny o niewielkich deniwelacjach terenu. Najwyższe walory przyrodniczo-krajobrazowe reprezentuje wschodnia część gminy położona na obrzeżu wału morenowego pokrytego kompleksem leśnym Czerwony Bór.

Duże kompleksy leśne o przydatnych dla rekreacji siedliskach oraz przebieg szlaku turystycznego drogą wojewódzką Nr 677 stwarzają możliwości rozwoju funkcji turystycznej.

Poza walorami przyrodniczymi obszar gminy wzbogacają obiekty o wartościach kulturowych. Walory krajoznawcze posiadają wsie Śniadowo i Szczepankowo (historyczne układy przestrzenne). Do najcenniejszych zabytków należą: późnogotycki kościół oraz dwór w Szczepankowie, neoromański z elementami neogotyckimi kościół w Śniadowie.

Tkanka osadnicza gminy ukształtowana została w układzie węzłowym, a zabudowa wsi w formie zabudowy zwartej. Niewielki udział stanowi zabudowa rozproszona, kolonijna.

Głównym elementem sieci drogowej jest droga wojewódzka Nr 677 Łomża – Ostrów Mazowiecka. Łączy ona sieć dróg powiatowych i gminnych obsługujących jednostki osadnicze gminy z koncentracją włączeń w rejonie Śniadowa. Istotnym elementem struktury przestrzennej jest, przecinająca środkową część gminy, linia kolejowa (obecnie wyłączona z ruchu osobowego) Ostrołęka - Łapy z odgałęzieniem w kierunku Łomży i węzłem kolejowym w Śniadowie.

Z uwagi na uwarunkowania przyrodnicze oraz istniejące zainwestowanie na obszarze gminy wydzielono następujące jednostki strukturalne:

- **Jednostka I – ośrodek gminny Śniadowo** – obejmuje obszar funkcjonalny miejscowości gminnej – tereny zainwestowane oraz położone w bezpośrednim sąsiedztwie istniejącego zainwestowania na gruntach wsi Śniadowo i Stare Ratowo,
- **Jednostka II – rolnicza** – obejmuje obszar gminy z wyłączeniem ośrodka gminnego.

3.1.1. Jednostka I – ośrodek gminny

Śniadowo położone jest w środkowej części gminy w miejscu przecięcia się dwóch szlaków komunikacyjnych: drogi wojewódzkiej nr 677 Ostrów Mazowiecka – Łomża i linii kolejowej Ostrołęka - Łapy.

W systemie osadniczym województwa Śniadowo jest ośrodkiem o znaczeniu gminnym, gdzie skoncentrowane są usługi z zakresu obsługi ludności oraz obsługi rolnictwa. W strukturze funkcjonalnej istotną rolę odgrywa przemysł, głównie materiałów budowlanych.

Zainwestowanie wsi koncentruje się po południowej stronie linii kolejowej. Przez środkową część zainwestowania przebiega lokalny ciąg ekologiczny – dolina Śniadowianki. Dzieli on jednostkę na dwa obszary o zróżnicowanej strukturze funkcjonalno - przestrzennej.

Obszar zachodni obejmuje najstarszą część układu przestrzennego Śniadowa z rynkiem i zabytkowym zespołem kościoła parafialnego oraz tereny zainwestowane wzdłuż ulic wyłotowych. Głównymi funkcjami obszaru są: mieszkaniowo - usługowa oraz rolnicza.

Obszar wschodni obejmuje część wsi Śniadowo z osiedlem mieszkaniowym, zakładami przemysłowymi, bazami magazynowo - składowymi oraz zabudowę rolniczą wsi Stare Radowo. Głównymi funkcjami obszaru są: przemysłowa, mieszkaniowa i rolnicza.

Główne kierunki rozwoju:

- wielofunkcyjny rozwój ośrodka i koncentracja na jego terenie funkcji mieszkaniowej, administracji, usług o znaczeniu gminnym z zakresu obsługi ludności i rolnictwa oraz funkcji produkcyjno – usługowych,
- wykształcenie ośrodka obsługi ruchu turystycznego poprzez rozwój usług z zakresu handlu, gastronomii, hotelarstwa,
- rozwój zaplecza obsługi transportu drogowego i kolejowego,
- rozwój funkcji przemysłowej w oparciu o istniejącą bazę materialną ,
- rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego w oparciu o własną bazę surowcową,
- rozwój drobnej wytwórczości i usług,
- rozwój usług rolniczych i instytucji obsługi rolnictwa,
- rozwój mieszkalnictwa oraz tworzenie warunków do rozwoju sportu i rekreacji,
- ochrona i kształtowanie środowiska kulturowego,
- poprawa wyposażenia w infrastrukturę techniczną,
- kształtowanie funkcji ekologicznej poprzez ochronę doliny cieków wodnych.

3.1.2. Jednostka rolnicza

Podstawową funkcją jednostki jest gospodarka rolna, a dominującym kierunkiem produkcji zwierzęca (chów bydła mlecznego i trzody chlewnej).

Obszar charakteryzuje się dużym udziałem gruntów rolnych oraz niskim udziałem lasów w strukturze użytkowania. Sprzyja to produkcji roślinnej i hodowli.

Obszar o niskich walorach krajoznawczych. Lokalne znaczenie posiada Szczepankowo – wieś należąca do jednej z najstarszych miejscowości powiatu łomżyńskiego z zachowanym historycznym układem przestrzennym i zabytkami architektury (kościół, dwór).

Sieć osadnicza obszaru liczy 41 wsi, a największą pod względem liczby mieszkańców jest wieś Szczepankowo (436 osób). Jednostki osadnicze to wsie typowo rolnicze. Funkcje pozarolnicze rozwinięte są w niewielkim stopniu i należą do nich usługi oraz turystyka.

Funkcja usługowa jest słabo rozwinięta i odgrywa małą rolę w strukturze funkcjonalnej jednostki. Największa koncentracja placówek usługowych występuje w Szczepankowie.

Wieś ta pełni funkcję ośrodka wspomagającego dla miejscowości gminnej w zakresie obsługi ludności i jest siedzibą parafii rzymskokatolickiej. Na pozostałym obszarze obiekty usługowe występują w rozproszeniu.

Funkcja turystyczna ogranicza się do obsługi ruchu turystów zmotoryzowanych. Usługi świadczą obiekty zlokalizowane przy drodze wojewódzkiej Ostrów Mazowiecka - Łomża: (stacja paliw i usługi hotelarsko - gastronomiczne w Jakaci Dwornej, bar gastronomiczny w Konopkach Młodych).

Na obszarze jednostki, na gruntach wsi Stare Ratowo i Ratowo Piotrowo prowadzona jest eksploatacja złoża piasków kwarcowych oraz funkcjonuje gminne wysypisko śmieci.

~~W obrębie gruntów wsi Dębowo udokumentowano złożo kruszywa naturalnego „Dębowo”.~~ Na terenie gminy Śniadowo udokumentowano następujące złoża kopalin:

- złożo kruszywa naturalnego „Dębowo” położone w obrębie gruntów wsi Dębowo,
- złożo kruszywa naturalnego „Stare Ratowo” położone na gruntach wsi Stare Ratowo.

Główne kierunki rozwoju:

- umiarkowany, zrównoważony rozwój funkcji osadniczej,
- rozwój rolnictwa intensywnego o kierunku hodowlanym i roślinnym,
- rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego,
- rozwój usług z zakresu obsługi rolnictwa,
- rozwój drobnej wytwórczości i usług,
- wykorzystanie zasobów złóż surowców mineralnych,
- rozwój turystyki i wypoczynku w oparciu o walory przyrodnicze kompleksów leśnych oraz walory kulturowe,
- rozwój usług z zakresu obsługi ruchu turystycznego oraz zaplecza transportu drogowego,
- kształtowanie w Szczepankowie ośrodka wspomagającego dla miejscowości gminnej w zakresie obsługi ludności,

- poprawa wyposażenia w infrastrukturę społeczną i techniczną,
- ochrona i poprawa jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- ochrona walorów środowiska przyrodniczego i krajobrazu kulturowego,
- rozwój gospodarki leśnej.

3.2. Kierunki rozwoju osadnictwa

3.2.1. Tendencje demograficzne

Na podstawie analiz przeprowadzonych na etapie diagnozy ustalono, że podstawowe czynniki rozwoju demograficznego kształtują się średnio korzystnie. Jedną z przyczyn spadku liczby ludności jest odpływ migracyjny. Mimo stopniowego zmniejszania się rozmiarów odpływu ludności, nadal występuje ujemne saldo migracji. Zanotowany spadek liczby urodzeń wpłynął ograniczająco na przyrost naturalny. Negatywny wpływ na rozwój demograficzny ma również sytuacja społeczno-gospodarcza, a zwłaszcza trudna sytuacja na rynku pracy i wysoki poziom bezrobocia.

W związku z powyższym należy przewidywać utrzymanie powolnego spadku liczby ludności i założyć, że w 2010 roku osiągnie wartość około 5800 osób.

Aby ograniczyć niekorzystne czynniki rozwoju demograficznego, należy dążyć do zahamowania procesu odpływu ludności z gminy poprzez:

- tworzenie nowych miejsc pracy,
- tworzenie zachęt do powrotu studiującej młodzieży,
- wspieranie rozwoju budownictwa mieszkaniowego.

3.2.2. System osadniczy

Sieć osadnicza gminy liczy łącznie 43 jednostek osadniczych o bardzo dużym zróżnicowaniu pod względem wielkości; od liczących 1213 - Śniadowo i 436 -Szczepankowo do wsi liczących poniżej 50 mieszkańców: Żebry Kolonia, Kołaczki, Konopki Młode, Zalesie – Poczynki, Zalesie – Wypychy i Grabowo. Przeciętna wielkość wsi wynosi 139 osób i należy do jednej z mniejszych w powiecie łomżyńskim. Jest to związane z występowaniem znacznej ilości wsi małych i bardzo małych - 24 wsi spośród 43 liczy mniej niż 100 mieszkańców.

Gęstość zaludnienia gminy wynosi 37 osób/km² przy średniej w województwie podlaskim 61 osób/km² (na terenach wiejskich 26 osoby/ km²).

Gmina położona jest w zasięgu oddziaływania regionalnego ośrodka rozwoju - miasta Łomży (siedziba powiatu łomżyńskiego).

Głównym ośrodkiem jest Śniadowo, wieś skupiająca 20% ludności gminy. W systemie osadniczym województwa jest to ośrodek o znaczeniu gminnym.

Funkcję ośrodka wspomagającego dla miejscowości gminnej pełni wieś **Szczepankowo**, położona w północnej części gminy.

Kierunki rozwoju sieci osadniczej:

- **Wielofunkcyjny rozwój ośrodka gminnego poprzez:**
 - wzmocnienie funkcji usługowych o znaczeniu lokalnym,
 - rozwój różnych form opieki społecznej,
 - rozwój i poprawę funkcjonowania zabudowy mieszkaniowej,
 - utrzymanie i dalszy rozwój funkcji usługowo - produkcyjnych,
 - rozwój usług z zakresu obsługi rolnictwa.
- **Utrzymanie i dalszy rozwój wsi Szczepankowo jako ośrodka wspomagającego poprzez:**
 - rozwój i poprawę funkcjonowania placówek usługowych,
 - rozwój usług na rzecz rolnictwa,
 - rozwój funkcji produkcyjno - usługowej,
 - rozwój i poprawę funkcjonowania zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej.
- **Wielofunkcyjny rozwój pozostałych wsi poprzez:**
 - rozwój rolnictwa,
 - utrzymanie i rozwój placówek usługowych,
 - utrzymanie i rozwój usług na rzecz obsługi rolnictwa,
 - rozwój funkcji pozarolniczych,
 - rozwój i poprawę funkcjonowania zabudowy zagrodowej.
- **Wzmocnienie powiązań funkcjonalnych pomiędzy poszczególnymi ośrodkami systemu osadniczego poprzez:**
 - modernizację sieci drogowej,
 - poprawę funkcjonowania komunikacji zbiorowej,
 - rozbudowę systemów łączności,
 - kształtowanie racjonalnych relacji funkcjonalno-przestrzennych społecznie akceptowanych i efektywnych ekonomicznie pomiędzy poszczególnymi ośrodkami.

3.2. Kierunki ochrony przestrzeni przyrodniczej

3.3.1. Obszary objęte ochroną przyrody

Na obszarze gminy nie występują obszary objęte prawną ochroną przyrody.

3.3.2. Obszary wskazane do objęcia ochroną

Obszary dolin rzecznych oraz obniżen terenowych pełniące funkcje ciągów ekologicznych tworzą na terenie gminy lokalny system powiązań przyrodniczych. W skład systemu wchodzi biocenozy łąkowo-pastwiskowe, leśne, bagienne i wodne skupiające obszary biologicznie czynne. Ciągi ekologiczne umożliwiają prawidłowe przewietrzanie, pełnią zasadniczą rolę w systemie stosunków wodnych, skupiają bogatą ilość gatunków roślin i zwierząt, umożliwiają im migrację itp. Obecnie tereny te zajęte są głównie przez trwałe użytki zielone oraz lasy. Ze względu na funkcje ekologiczne jakie pełnią, wskazane są do pozostawienia w dotychczasowym użytkowaniu rolniczym.

Wskazuje się na potrzebę dokonania szczegółowej waloryzacji przyrodniczej gminy mającej na celu wytypowanie obszarów i obiektów charakteryzujących się wysokimi walorami, godnymi ochrony prawnej w formie pomników przyrody, użytków ekologicznych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i innych.

3.3.3. Gospodarka zasobami geologicznymi

W granicach gminy znajdują się dwa udokumentowane o różnym stopniu rozpoznania geologicznego złoża surowców mineralnych.

Wykaz udokumentowanych złóż surowców mineralnych w gminie Śniadowo

L.p.	Nazwa złoża	Zasoby	Rodzaj kopaliny	Kategoria udokumentowania	Uwagi
1.	Kołaczk Lemiesze	345 tys. ton	kruszywo naturalne	zasoby rejestrowe	na potrzeby budownictwa i drogownictwa oraz do produkcji pospółki.
2.	Sierzputy Zagajne	-	żwiru oraz piaski ze żwirem	obszar perspektywnego występowania złóż	dla budownictwa drogowego i mieszkaniowego
3.	dolina rzeki Ruż, Ratowo Stare, Jastrząbka Młoda i Jastrząbka Stara, Szabły Młode, Szczepankwo	-	torf olchowy, drzewno-turzycowy i drzewny	zasoby bilansowe	na potrzeby lokalne
4.	Dębowo	166,4 tys. ton	kruszywo naturalne	C ₁	na potrzeby budownictwa i drogownictwa
5.	Stare Ratowo	300 tys. ton	piasek i piasek ze żwirem	C ₁	na potrzeby budownictwa i drogownictwa

Kierunki polityki przestrzennej w zakresie eksploatacji złóż kopalin:

- ochrona udokumentowanych złóż kopalin pospolitych przed zabudową i innymi formami trwałego zainwestowania,
- intensyfikacja badań geologicznych mających na celu udokumentowanie złóż surowców mineralnych,
- zakaz pozyskiwania kruszywa naturalnego ze skarp i torfu z dna dolin rzecznych oraz na obszarach prawnej ochrony przyrody,
- warunkiem dopuszczenia eksploatacji złoża jest:
 - ochrona istniejącej zabudowy poprzez wyznaczenia filara ochronnego i infrastruktury technicznej wraz z zapewnieniem dostępności komunikacyjnej,
 - zapewnienie obsługi komunikacyjnej kopalni, w tym włączenia do drogi publicznej,
- rekultywacja starych wyrobisk poeksploatacyjnych i przywrócenie terenom wartości użytkowych.

3.3.4. Ochrona wód powierzchniowych

Na zasoby wód powierzchniowych składają się wody rzeki Ruż ze swoim prawobrzeżnym dopływem Śniadowianką i ciekami spod Mężenina, Łomżyczka oraz rowy melioracyjne. Wody stojące tworzą stawy i oczka wodne i zbiorniki przeciwpożarowe. Ruż i Łomżyczka prowadzą wody w III klasie czystości. Brak badań stanu sanitarnego pozostałych wód powierzchniowych nie pozwala na ocenę ich jakości.

W ostatnich latach wzrosło zagrożenie dla wód w małych ciekach, ze względu na systematyczne wodociągowanie terenów wiejskich, przy jednoczesnym braku kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków poza Śniadowem.

Zgodnie z Zarządzeniem Prezesa Centralnego Urzędu Gospodarki Wodnej z 1972 roku w sprawie docelowego stanu czystości wód powierzchniowych płynących Polski wszystkich wymienionych rzek i cieków wodnych wymagana jest II klasa czystości wód.

Kierunki polityki przestrzennej w zakresie gospodarki wodnej:

- poprawa stosunków wodnych i zapobieganie nadmiernym stratom wody, zwłaszcza na terenach odczuwających deficyt wód poprzez realizację programu małej retencji oraz renowację urządzeń melioracyjnych i zwiększenie retencyjności gleb w wyniku wyłączenia z gospodarczego wykorzystania terenów podmokłych i źródłiskowych,
- zmniejszanie ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych do wód oraz poprawa stanu sanitarnego Rużu i innych cieków do zakładanych klas czystości poprzez porządkowanie go-

spodarki wodno-ściekowej na terenach zabudowanych (budowa lokalnych systemów kanalizacji i oczyszczalni ścieków, w tym oczyszczalni przydomowych i zagrodowych),

- ograniczenie infiltracji i spływów powierzchniowych zanieczyszczonych wód opadowych poprzez właściwe składowanie odpadów stałych, przechowywanie nawozów sztucznych i środków ochrony roślin oraz obornika i gnojowicy,
- poprzedzanie zadań melioracyjnych ekspertyzami ekologicznymi wskazującymi optymalne rozwiązania zabezpieczające ekosystemy leśne, torfowiskowe, miejsca lęgowe, tarliska, stanowiska rzadkich roślin i zwierząt, ostoje zwierząt łownych itp. przed nieodwracalną degradacją stosunków wodnych, a tym samym całego środowiska.

3.3.5. Ochrona wód podziemnych

W zakresie ochrony ujęć wody na cele publiczne obowiązuje Ustawa z dnia 18 lipca 2001 roku Prawo wodne (Dz. U. Nr 115, poz. 1229).

Zgodnie z ustawą strefy ochronne źródła wody i ujęcia wody podlegają zakazom i ograniczeniom w zakresie użytkowania i korzystania z wody.

Ujęcia wody w Szczepankowie i Ratowie Starym posiadają strefy ochrony bezpośredniej odpowiednio o szerokości 10 m i 7 m od zarysu urządzeń. Na terenie stref ochrony bezpośredniej zabronione jest użytkowanie gruntów do celów nie związanych z eksploatacją ujęć wody oraz należy zapewnić:

- odprowadzenie wód opadowych w taki sposób, aby nie przedostawały się do urządzeń służących do poboru wody,
- zagospodarowanie terenów zielenią,
- szczelne odprowadzanie poza granice stref ścieków z urządzeń sanitarnych,
- ograniczenie do niezbędnych potrzeb przebywanie osób zatrudnionych przy obsłudze.

Ze względu na budowę geologiczną oraz warunki zalegania warstw wodonośnych dla niektórych ujęć wody wymagana jest ustanowienia stref ochrony pośredniej wewnętrznej lub zewnętrznej. Zgodnie dokumentacją hydrogeologiczną dla ujęcia wody w Ratowie Starym przewidziano strefę ochrony pośredniej o promieniu 135 m.

W obrębie stref ochronnej ujęcia z uwagi na możliwość pogorszenia jakości wody mogą być wprowadzone ograniczenia w użytkowaniu gruntów i korzystania z wód w zakresie:

- wprowadzania ścieków do wód powierzchniowych i podziemnych,
- lokalizowania nowych ujęć wody ze względu na ochronę zasobów i potencjalne skażenie warstwy wodonośnej,

- lokalizowania zakładów uciążliwych dla środowiska i ferm hodowlanych,
- lokalizowania cmentarzy,
- lokalizowania wysypisk śmieci,
- lokalizacji zbiorników lub magazynowania substancji ropopochodnych oraz chemicznych.

Kierunki polityki przestrzennej w zakresie ochrony wód podziemnych:

- ochrona wód gruntowych poprzez eliminację źródeł ich zagrożeń (szamba) oraz rozwój sieci kanalizacji deszczowej i sanitarnej,
- obowiązek przechowywania nawozów sztucznych i obornika na nieprzepuszczalnych płytach ze ścianami bocznymi oraz gnojowicy w szczelnych zbiornikach, celem zabezpieczenia wycieków agresywnych zanieczyszczeń do gruntu i przedostawania się do wód gruntowych i podziemnych,
- ochrona ujęć wód podziemnych na cele publiczne poprzez przestrzeganie przepisów dotyczących zasad zagospodarowania w strefach, w tym likwidację istniejących źródeł zanieczyszczeń i niedopuszczenie do powstawania nowych,
- optymalizacja zużycia wody do celów różnych dziedzin gospodarki poprzez zbilansowanie zapotrzebowania wody dla i racjonalnego jej używania.

3.3.6.Ochrona gleb

Gmina Śniadowo charakteryzuje się przeciętnymi warunkami jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej (wskaźnik – 55,3 pkt., przy 52,1 pkt. w powiecie łomżyńskim).

Najwyższe walory w skali gminy posiadają gleby brunatne i bielcowe pszenne dobre lub pszenno-żytnie w 2 kompleksie pszennym dobrym i w 4 kompleksie żytnim bardzo dobrym w IIIa-IIIb klasie bonitacyjnej. Zwarte kompleksy tych gleb występują w okolicach wsi: Szczepankowo, Wszerzecz, Osobne, Uśnik, Wierzbowo, Chomentowo, Jemielite Wypychy, Jemielite Stare, Ratowo Piotrowo, Żebry, Jakać Dworna.

Gleby podlegają ochronie prawnej zgodnie z Ustawą z dnia 3 lutego 1995 roku o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. N 16, poz. 78 z późniejszymi zmianami).

Kierunki polityki przestrzennej w zakresie ochrony gleb:

- ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej poprzez ograniczanie przeznaczania na cele nierolnicze gleb III-IV klasy bonitacyjnej,
- przywracanie i poprawianie wartości użytkowych gleb na terenach podmokłych i przesuszonych, zwłaszcza w obrębie użytków zielonych,

- zapobieganie zanieczyszczeniu gleb w strefach dróg spowodowanym emisjami spalin samochodowych (metale ciężkie) poprzez wprowadzanie pasów zieleni przydrożnej, zwłaszcza w sąsiedztwie terenów intensywnych upraw polowych,
- przeciwdziałanie procesom degradacji i dewastacji pokrywy glebowej w wyniku niekontrolowanej eksploatacji kopalni pospolitych,
- poprawa warunków agroekologicznych poprzez wprowadzanie na terenach rolnych zadrzewień i zakrzewień śródpolnych.

3.3.7. Ochrona lasów i zadrzewień

Pod względem lesistości gmina należy do obszarów słabo zalesionych, a odsetek lasów w strukturze użytkowania wynosi zaledwie 17 % ogólnej powierzchni. W strukturze własności zdecydowanie dominują lasy należące do właścicieli prywatnych obejmujące 98,9 % powierzchni leśnej.

Na terenie gminy na powierzchni 24 ha znajdują się lasy zaklasyfikowane do kategorii lasów ochronnych, stanowiące własność Nadleśnictwa Łomża. (uroczysko Sierzputy Zagajne). Należą one do kategorii ochronności lasów w granicach do 10 km od granic administracyjnych miast liczących powyżej 50 tys. mieszkańców.

Kierunki polityki przestrzennej w zakresie ochrony lasów i zadrzewień:

- ochrona istniejących powierzchni leśnych przed zmianą przeznaczenia ich na inne cele.
- Kształtowanie struktury gatunkowej i przestrzennej lasu zgodnie z warunkami siedliskowymi w kierunku powiększania różnorodności biologicznej i zwiększania odporności poszczególnych drzewostanów,
- prowadzenie działań mających na celu zwiększenie stopnia lesistości poprzez przeznaczanie do zalesień gleb marginalnych, nieużytków, użytków rolnych V i VI klasy bonitacyjnej położonych w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących kompleksów leśnych, stanowiących enklawy śródleśne, na wododziałach rzek, obszarach źródliskowych,
- wyznaczenie granicy polno-leśnej określającej docelową strukturę użytkowania terenów,
- ochrona lasów i podejmowanie skutecznej walki z zagrożeniami chorobotwórczymi lasów i zagrożeniami pożarowymi w większych kompleksach leśnych,
- zwiększanie udziału lasów ochronnych (glebochronnych, wodochronnych), zwłaszcza na obszarach prawnej ochrony przyrody, na wododziałach i strefach źródliskowych,
- wprowadzanie zadrzewień i zakrzaceń śródpolnych i w strefach brzegowych cieków wodnych celem poprawy warunków środowiskowych dla funkcjonowania agrocenoz,

- zachowanie istniejących zadrzewień i zakrzaczeń oraz propagowanie nowych nasadzeń na poboczach dróg, na terenach wokół budynków publicznych, produkcyjno-usługowych i mieszkalnych.

3.3.8. Ochrona powierzchni ziemi

Podstawowym czynnikiem degradującym powierzchnię ziemi była dotychczas niekontrolowana eksploatacja kopalni, w wyniku której znacznej dewastacji uległo kilkanaście hektarów użytków rolnych i leśnych. Eksploatacja prowadzona była dorywczo bez rozpoznania geologicznego złóż i planów rekultywacji powstałych wyrobisk. Na terenie gminy zlokalizowano kilkadziesiąt punktów eksploatacji surowców mineralnych. Istotnym czynnikiem degradującym powierzchnię ziemi jest również nielegalne wysypywanie śmieci w lasach, rowach i innych zagłębieniach terenu.

Kierunki polityki przestrzennej w zakresie ochrony powierzchni ziemi:

- rekultywacja terenów zdegradowanych w wyniku powierzchniowej eksploatacji surowców lub nieuporządkowanej gospodarki odpadami na obszarze całej gminy poprzez likwidację nielegalnych punktów eksploatacji i miejsc wysypywania śmieci oraz wzmożoną kontrolę środowiska,
- wdrażanie systemu zbiórki odpadów zgodnie z przepisami ustawy o odpadach i utrzymania czystości oraz podnoszenie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców gminy.
- prowadzenie racjonalnej eksploatacji złóż surowców mineralnych z zachowaniem wymogów ustawy prawo geologiczne i górnicze (uzyskanie koncesji na pobór kopaliny), przy objęciu szczególną ochroną obszarów o wysokich wartościach przyrodniczych.

3.3.9. Ochrona powietrza atmosferycznego

Głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego na terenie gminy Śniadowo są zakłady produkcji prefabrykatów „PREFBET” w Śniadowie, gospodarka ciepła, w tym kotłownie lokalne i paleniska domowe, ruch samochodowy, zwłaszcza tranzytowy wzdłuż drogi wojewódzkiej Łomża-Ostrów Mazowiecka emitujący do atmosfery spaliny hałas, zakłady produkcyjno-usługowe, oczyszczalnia ścieków i gminne wysypisko odpadów oraz obiekty inwentarskie oddziałujące na otoczenie poprzez emisje organicznych związków zapachowych.

Kierunki ochrony powietrza atmosferycznego:

- instalowanie urządzeń redukujących zanieczyszczenia gazowe i pyłowe oraz zmianę technologii i profilu produkcji w obiektach uznanych za uciążliwe,
- zakaz lokalizacji obiektów przemysłowych o dużym poziomie emisji zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego,
- ograniczenie emisji niskich poprzez zmianę czynnika grzewczego z tradycyjnego węgla kamiennego na czystsze nośniki energii (gaz, energia elektryczna, olej opałowy i inne),
- przestrzeganie wartości dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń określonych w aktach prawnych na obszarach zabudowy mieszkaniowej i usług oraz obowiązku ograniczania uciążliwości do granic własności nieruchomości.

3.3.10. Ochrona przed hałasem

Do najważniejszych czynników mających wpływ na klimat akustyczny gminy zaliczyć trzeba hałas przemysłowy (zakład produkcji betonu komórkowego) oraz komunikację drogową, ze szczególnym udziałem w niej międzynarodowego tranzytowego ruchu pojazdów ciężarowych i sprzętu rolniczego w trakcie prac polowych.

Kierunki ochrony przed hałasem:

- zmniejszenie oddziaływania źródeł hałasu przemysłowego poprzez zabezpieczenia techniczne i zmiany technologiczne oraz zieleń izolacyjną,
- tworzenie zadrzewień wzdłuż dróg celem ograniczenia hałasu drogowego,
- przestrzeganie zasad ograniczających uciążliwość obiektu do granic własnej działki oraz lokalizowania obiektów i urządzeń generujących hałas i wibracje w stosunku do terenów stałego pobytu ludzi, a także w zakresie dopuszczalnych norm poziomu hałasu na terenach o różnych wykluczających się funkcjach.

3.3.11. Ochrona przed polem elektromagnetycznym promieniowaniem niejonizującym

Pole elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące generowane jest przez urządzenia elektroenergetyczne typu linii i stacji transformatorowych oraz stacji bazowych telefonii komórkowej.

Kierunki ochrony przed polem: promieniowaniem elektromagnetycznym

- zachowanie odpowiednich odległości zabudowy od napowietrznych linii elektromagnetycznych i stacji transformatorowych w procesie lokalizacyjnym,
- przestrzeganie wymogów sanitarnych w stosunku do lokalizacji stacji bazowych telefonii komórkowej, radiolinii oraz elektrowni wiatrowych itp.,

- zmniejszenie do minimum oddziaływania pola elektromagnetycznego na ludzi i środowisko przyrodnicze,
- zapobieganie zagrożeniom poprzez zachowanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego odpowiednich pasów technologicznych dla linii napowietrznych:
 - 110 kV – po 20 m od osi linii w obie strony,
 - 400 kV – po 35 m od osi linii w obie strony,
- ustalenia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego stosownych zakazów w obrębie pasów technologicznych linii napowietrznych WN,
- stosowania dopuszczalnych wskaźników poziomu pola elektromagnetycznego, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami szczególnymi,
- w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wprowadzić stosowne zakazy w obrębie lokalizacji elektrowni wiatrowych.

3.3.12. Ochrona przeciwpowodziowa

Do terenów okresowo zalewowych zaliczane są użytkowane rolniczo łąki i pastwiska w dolinie Rużu i innych cieków. Cykliczne zalewy wiosenne nie powodują większych strat gospodarczych z uwagi na fakt, że są to tereny wykorzystywane wyłącznie jako użytki zielone, bądź stanowiące nieużytki.

Kierunki ochrony przed powodzią:

- wykluczenie z zabudowy terenów położonych w dolinach cieków wodnych znajdujących się w zasięgu cyklicznych zalewów i dostosowanie zabudowy wsi do naturalnych warunków fizjograficznych,
- zachowanie stosunków hydrograficznych i hydrologicznych nie stwarzających zagrożenia powodziowego między innymi poprzez zakaz zmian w rzeźbie terenu i przegradzaniu dolin cieków wodnych oraz utrzymywanie ich drożności.

3.3.13. System powiązań przyrodniczych

W gminie Śniadowo nie występują wielkoprzestrzenne obszary o wysokich wartościach środowiska przyrodniczego wchodzące w skład krajowej sieci ekologicznej ECONET PL. oraz wdrażanej obecnie europejskiej sieci siedliskowej NATURA 2000.

System lokalnych powiązań przyrodniczych na terenie gminy tworzy dolina rzeki Ruż oraz sieć małych dolinek i obniżeń wytopiskowych wypełnionych drobnymi ciekami wodnymi.

mi i rowami melioracyjnymi, które pełnią funkcje korytarzy ekologicznych. Korytarze ekologiczne stanowią najbardziej aktywne biologicznie ekosystemy wodne, łąkowe i leśne.

Kierunki polityki przestrzennej w zakresie kształtowania powiązań przyrodniczych:

- zachowanie istniejących walorów środowiska przyrodniczego, jak np. małe cieki i zbiorniki wodne, podmokłości, torfowiska, lokalne formy rzeźby terenu, dolinki, skarpy, cenne zespoły roślinne, ostoje zwierząt i inne, celem objęcia ich różnymi formami ochrony przyrody (rezerваты przyrody, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, stanowiska dokumentacyjne itp.),
- kształtowanie ekologicznej funkcji gminy poprzez zachowanie ciągłego przestrzennie systemu powiązań przyrodniczych połączonego z systemem regionalnym i krajowym, w którym zagospodarowanie przestrzenne podporządkowane będzie funkcji ekologicznej,
- ograniczanie zabudowy w dolinach oraz wykonanie przepustów w ciągach dróg w obszarach przyrodniczej struktury przestrzennej umożliwiających swobodną migrację gatunków flory i fauny na terenie całej gminy,
- poprawa walorów krajobrazowych i funkcjonowania środowiska przyrodniczego poprzez prace renaturalizacyjne przywracające poprzednie wartości ekologiczne i powiązania przestrzenne oraz zalesienia terenów o małej odporności antropogenicznej.

3.4. Kierunki ochrony przestrzeni kulturowej

Zasoby dziedzictwa kulturowego jako trwałe elementy zagospodarowania obszaru stanowią istotny element tożsamości świadczący o ciągłości działalności i dorobku społeczności lokalnej. Podstawowym celem polityki władz gminy w tej dziedzinie powinna być ochrona oraz racjonalne wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego. Wszelkie prace remontowe, zmiany własności, zmiany funkcji i przeznaczenia obiektów wymagają pisemnej zgody Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, w trybie określonym przez Rozporządzenie Ministra Kultury i Sztuki z dnia 11 stycznia 1994 r. w sprawie zezwoleń na prowadzenie prac konserwatorskich przy zabytkach i archeologicznych prac wykopaliskowych.

Najpełniejszą ochronę obiektów dziedzictwa kulturowego przed naturalnym niszczeniem, dewastacją przez człowieka poprzez wykorzystywanie na nieodpowiednie cele lub obudowywanie innymi obiektami, można uzyskać poprzez sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Plany powinny zawierać regulacje dotyczące przeznaczenia i zagospodarowania terenów, na których znajdują się obiekty podlegające ochronie.

3.4.1. Tereny i obiekty dóbr kultury podległe ochronie prawnej

Chomentowo

- Dwór, drewniany, 1912 rok
- Dom z oborą, drewniany, lata 20 XX wieku

Jakać Borki

- Dom nr 8, drewniany, około 1938 roku

Stara Jakać

- Mogiła zbiorowa żołnierzy polskich z 1939 roku

Młynik

- Dom nr 17, drewniany, 1914 rok

Stare Szabły

- Dom nr 8, drewniany, początek XX wieku
- Dom nr 19, drewniany, lata 20 XX wieku
- Dom nr 35, drewniany, koniec XIX wieku

Szczepankowo

- Historyczny układ przestrzenny
- Zespół kościoła benedyktynów p.w. św. Wojciecha:
 - a) **kościół, murowany, lata 1540-1550 - nr rejestru 38/71**
 - b) kaplica grobowa rodziny Grabowskich, obecnie kostnica, murowana, 1856 rok
 - c) ogrodzenie z bramą, murowane, 4 ćw. XIX wieku
 - d) plebania, murowana, 1927 rok
 - e) dom parafialny, murowany, lata 20 XX wieku
- **Cmentarz rzymskokatolicki - nr rejestru 302/87**
 - a) ogrodzenie z bramą, murowane, 1925 rok
- Szkoła, murowana, lata 20 XX wieku
- **Dwór, obecnie sklep, murowany, 2 ćw. XIX wieku - nr rejestru 466/91**
- Dom nr 41, drewniany, około 1917 roku
- Dom nr 92, drewniany, lata 20 XX wieku

Śniadowo

- Historyczny układ przestrzenny
- Zespół kościoła parafialnego p.w. Wniebowzięcia NMP:

a) kościół, murowany, lata 1906-12, nr rejestru - 99/80

b) plebania, murowana, początek XX wieku

c) brama i ogrodzenie, murowane, lata 10 XX wieku

• **Cmentarz rzymskokatolicki - nr rejestru 345/87**

• Cmentarz żydowski

Śniadowo ul. Kościelna

- Dom nr 1, drewniany, lata 20 XX wieku
- Dom nr 7, drewniany, lata 20 XX wieku
- Dom nr 12, drewniany, początek 20 XX wieku
- Dom nr 13, drewniany, około 1926 roku
- Dom nr 14, drewniany, lata 20 XX wieku
- Dom nr 15, drewniany, około 1920 roku
- Dom nr 16, drewniany, lata 20 XX wieku
- Dom nr 20, drewniany, około 1925 roku
- Dom nr 21, murowany, lata 20 XX wieku

Śniadowo ul. Ostrołęcka

- Dom nr 26, drewniany, około 1930 roku

Śniadowo Rynek

- Dom nr 6, murowany, 1926 rok
- Dom nr 11, murowany, początek XX wieku
- Dom nr 18, drewniany, około 1916 roku
- Dom nr 21, drewniany, około 1920 roku
- Dom nr 23, drewniany, około 1920 roku
- Dom narożny, drewniany, lata 20 XX wieku
- Dom nr - , murowany, 1926 rok

Śniadowo ul. Szosowa

- Dom nr 20, drewniany, 1924
- Młyn elektryczny, murowany, 1947 rok

Truszki

- Dom z oborą w zagrodzie nr 20, drewniany, około 1940 roku

Uśnik

- Dom nr - , drewniany, okres międzywojenny,

Uśnik Kolonia

- Dom nr 28, drewniany, około 1920 rok
- Dom nr 29, drewniany, około 1935 roku
- Dom nr - , drewniany, około 1938 roku
- **Cmentarzisko kurhanowe - nr rejestru 376/88**

Wierzbowo

- Dom nr 4, drewniany, początek XX wieku
- Obora w zagrodzie nr 34, kamienna, początek XX wieku
- Dom nr 35, drewniany, około 1945 roku
- Dom nr 44, drewniany, początek XX wieku
- Dom nr - , drewniany, około 1920 rok
- Zespół dworsko-parkowy:
 - a) oficyna, murowana, około 1920 rok
 - b) aleja świerkowa, około 1920 rok

Wszerecz

- Zespół dworsko-parkowy:
 - a) dwór, drewniany, około 1922 rok
 - b) stajnia, kamienna, początek XX wieku
 - c) pozostałości parku
- Dom nr 5, drewniany, 1938 rok
- Dom nr 10, drewniany, około 1945 roku

Wszerecz Kolonia

- Dom nr 3, drewniany, 1928 roku
- Dom nr 11, drewniany, 1945 roku
- Dom nr 12, drewniany, 1930 roku

Zabytki i stanowiska archeologiczne o dużej wartości poznawczej

- Jakać Dworna, stanowisko nr 2, epoka kamienna, nowożytność, osada
- Jakać Dworna, stanowisko nr 3, epoka kamienna, osada
- Szabły Młode, stanowisko nr 4, epoka żelaza, średniowiecze, osada
- Szabły Młode, stanowisko nr 5, okres wpływów rzymskich, nowożytność, osada
- Jakać Dworna, stanowisko nr 7, późne średniowiecze, nowożytność, osada
- Stara Jakać, stanowisko nr 12, średniowiecze, nowożytność, osada

- Stara Jakać, stanowisko nr 14, średniowiecze, osada
- Stara Jakać, stanowisko nr 15, wczesne średniowiecze, osada
- Stare Duchny, stanowisko nr 31, późne średniowiecze, osada
- Śniadowo, stanowisko nr 1, epoka brązu, wczesna epoka żelaza, osada
- Śniadowo, stanowisko nr 2, epoka brązu, późne średniowiecze, osada
- Ratowo Piotrowo, stanowisko nr 3, wczesne i późne średniowiecze, osada
- Dębowo, stanowisko nr 5, wczesne średniowiecze, osada
- Zalesie Poczynki, stanowisko nr 9, epoka brązu, średniowiecze, osada
- Zalesie Poczynki, stanowisko nr 10, epoka brązu, okres wpływów rzymskich, śred., osada
- Uśnik, stanowisko nr 12, cmentarzysko
- Kołaczki, stanowisko nr 39, średniowiecze, nowożytność, osada
- Kołaczki, stanowisko nr 38, wczesne średniowiecze, nowożytność, osada
- Szczepankowo, stanowisko nr 23, średniowiecze, nowożytność, osada
- Młynik, stanowisko nr 2, epoka kamienna, wczesne średniowiecze, osada
- Uśnik Dwór, stanowisko nr 3, wczesne średniowiecze, śred., nowożytność, osada
- Wszerecz, stanowisko nr 17, kurhan
- Wszerecz, stanowisko nr 14, epoka kamienna, późne średniowiecze, osada
- Wszerecz, stanowisko nr 1, epoka kamienna, epoka brązu, osada
- Wszerecz, stanowisko nr 8, epoka kamienna, epoka brązu, osada
- Żebry, stanowisko nr 24, późne średniowiecze, osada
- Szczepankowo, stanowisko nr 23, wczesna epoka brązu, kultura amfor kulistych, cmentarzysko.

3.4.2. Zasady i kierunki ochrony konserwatorskiej

Obiekty zabytkowe (wpisane do rejestru zabytków) objęte są ścisłą ochroną konserwatorską, która polega na ich zachowaniu i konserwacji, wszelkie prace przy obiektach i na terenach zabytkowych oraz w ich bezpośrednim otoczeniu mogą być prowadzone tylko za zgodą służb konserwatorskich.

Obiekty kulturowe (pozostałe figurujące w spisie) stanowią przedmiot zainteresowania konserwatorskiego, podlegają zachowaniu i ochronie. Prace przy obiektach kulturowych winny być uzgadniane ze służbą konserwatorską. Rozbiórka budynku o wartościach kulturowych

może być dokonana tylko w uzasadnionych przypadkach (bardzo zły stan zachowania) za zgodą służb konserwatorskich.

Ochrona zabytkowych założeń dworsko – ogrodowych polega na:

- zachowaniu i restauracji dworów oraz zabudowy podworskiej,
- na rejestracji i rekonstrukcji elementów zabytkowych układu terenu: układ komunikacyjny, podział funkcjonalno – przestrzenny, osie kompozycyjne i widokowe, ciek i zbiorniki wodne,
- na zachowaniu i konserwacji starodrzewu,
- na usunięciu elementów zniekształcających kompozycję zieleni (np. samosiewy) i odtworzeniu elementów zniszczonych (uzupełnienie nasadzeń),
- na zakazie lokalizowania na terenie założenia w jego otoczeniu inwestycji o charakterze uciążliwym – mogącym przyczynić się do zniszczenia zabytku, a także obiektów zasłaniających widok na zabytek, czy też dysharmonizujących z jego elementami,
- wszelka praca przy zabytku oraz działalność inwestycyjna na jego terenie winne być uzgadniane z WKZ.

Ochrona cmentarzy i mogił historycznych polega na:

- wyłączeniu ich spod wszelkiej działalności inwestycyjnej, nie związanej z ich rewaloryzacją,
- na zachowaniu i konserwacji historycznych elementów ukształtowania terenu cmentarzy (nasypy, wały, układ alejowy, układ kwater i mogił),
- na zachowaniu i konserwacji starodrzewu,
- na zachowaniu i konserwacji zabytkowych nagrobków, krzyży oraz innych elementów małej architektury (ogrodzenia, bramy),
- na usuwaniu elementów zniekształcających (np. samosiewy, wysypiska śmieci),
- na zakazie lokalizowania w ich bezpośrednim sąsiedztwie działalności o uciążliwym charakterze oraz obiektów zasłaniających widok na cmentarz, czy też dysharmonizujących przestrzennie i kompozycyjnie z ich elementami.

Zabytki archeologiczne objęte są ścisłą ochroną konserwatorską, która polega na zakazie prowadzenia na terenie zabytku wszelkiej działalności inwestycyjnej nie związanej z jego rewaloryzacją.

Stanowiska archeologiczne objęte są obserwacją archeologiczną. Wszelka działalność inwestycyjna na ich terenie może być prowadzona pod nadzorem archeologiczno – konserwator-

skim. W przypadku stwierdzenia reliktyw archeologicznych prace winny być przerwane, a teren udostępniony do badań archeologicznych, których wyniki zadecydują o uciążliwości ich kontynuowania.

Ochrona historycznych układów przestrzennych (Śniadowo i Szczepankowo) polega na:

- zachowaniu historycznego rozplanowania układu wiejskiego i jego historycznych elementów (np.: zespół kościoła parafialnego, cmentarz parafialny, zespół dworski wraz z towarzyszącą im zielenią, wieś – ulicówka), historycznego układu komunikacyjnego i parcelacyjnego, a w jego szczególności przebiegu dróg w obecnych liniach rozgraniczających i zabudowy,
- na kształtowaniu nowych elementów układu przestrzennego w dostosowaniu do historycznej kompozycji i dyspozycji funkcjonalno – przestrzennej układu oraz jego poszczególnych elementów,
- na zachowaniu zbliżonej do historycznej skali układu,
- na zachowaniu historycznych dominant wysokościowych, przestrzennych i architektonicznych (np. kościoła parafialnego, dzwonnicy i dworu),
- na zachowaniu, restauracji i modernizacji technicznej zabudowy historycznej,
- na dostosowaniu nowej zabudowy do historycznej kompozycji przestrzennej wsi w zakresie sytuacji, skali i bryły oraz w nawiązaniu do lokalnej tradycji budowlanej, przy lokalizacji nowych obiektów mieszkalnych i gospodarczych winna być zachowana tradycyjna dyspozycja funkcjonalno – przestrzenna zagrody.

W ramach ochrony dóbr kultury i stanowisk archeologicznych zakłada się następujące kierunki:

- wprowadzanie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego stosownych ustaleń uzgodnionych ze służbami ochrony zabytków,
- ustalanie sposobu postępowania (uzgodnionego ze służbami archeologicznymi) przy wyznaczaniu w miejscowych planach terenów ze stanowiskami archeologicznymi na cele budowlane,
- ustalenie obowiązku zawiadamiania służb archeologicznych o natrafieniu na obiekty nieznanego pochodzenia podczas prowadzenia prac ziemnych,
- współpraca pomiędzy właścicielami, władzami gminy i służbami ochrony zabytków w celu utrzymania obiektów w należytych stanie i właściwego ich użytkowania.

Realizacja kierunków odbywać się będzie poprzez:

- spełnianie wymagań ochrony zasobów dziedzictwa kulturowego na podstawie przepisów szczególnych,
- realizowanie ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- pomoc organizacyjna i finansowa właścicielom obiektów zabytkowych,
- przedstawienie do uzgodnienia Służbom Ochrony Zabytków zakresu prac porządkowych na terenie zabytkowych cmentarzy.

Powyższy rozdział opracowano na podstawie materiałów dostarczonych przez Wojewódzki Oddział Służby Ochrony Zabytków w Białymstoku. Delegatura w Łomży.

3.5. Kierunki i zasady rozwoju obszarów zabudowanych i przeznaczonych pod budowę

Rozwój obszarów zabudowanych oraz przeznaczonych pod budowę wynikać będzie:

- ze stanu zagospodarowania i wykształconych funkcji jednostek osadniczych,
- uwarunkowań środowiska,
- zakładanych kierunków rozwoju gminy.

Rozwój ukierunkowany będzie na podnoszenie ładu przestrzennego w kształtowaniu zagospodarowania gminy przy zachowaniu walorów przyrodniczych i kulturowych środowiska, przy zapewnieniu walorów krajobrazowych oraz efektywności wykorzystania zasobów.

Kierunki polityki przestrzennej w zakresie terenów budowy:

- lokalizowanie budowy zagrodowej, mieszkaniowej i usługowej w wyznaczonych strefach budowy wsi,
- dopuszczenie realizacji nieuciążliwych zakładów produkcyjno-usługowych w strefach budowy wsi,
- zakaz realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w strefach budowy wsi oraz eliminowanie funkcji kolizyjnych,
- przestrzeganie zasady nie rozpraszania budowy przez ograniczenie lokalizacji nowej budowy poza wyznaczonymi strefami,
- przestrzeganie zakazu przeznaczania na cele budowlane powierzchni leśnych oraz terenów o niekorzystnych dla budowy warunkach fizjograficznych (doliny cieków wodnych i inne obniżenia terenu), **a także terenów położonych w wyznaczonych obszarach farm wiatrowych,**

- utrzymanie historycznie ukształtowanych układów urbanistycznych i form przestrzennych ich zabudowy na obszarach objętych ochroną konserwatorską,
- poprawa wizerunku wsi oraz tworzenie nowych wartości kulturowych poprzez:
- dostosowanie nowej zabudowy do tradycji regionalnej w zakresie gabarytów, form zabudowy oraz stosowanego materiału budowlanego,
- dostosowanie i zharmonizowanie zabudowy i sposobu zagospodarowania przestrzeni z otaczającym krajobrazem i otaczającą zabudową,
 - usunięcie lub odpowiednia przebudowa obiektów dysharmonizujących o obcych dla krajobrazu, otoczenia i tradycji formach,
 - zagospodarowanie lub rozbiórka nieużytkowanych obiektów,
 - modernizacja istniejącej zabudowy w kierunku poprawy estetyki,
 - podporządkowywanie realizacji ukształtowanym historycznie układom zabudowy,
- zabudowa terenów, na których musi nastąpić ustalenie ich przeznaczenia, zasad podziału na działki budowlane, warunków zabudowy i zagospodarowania, ustalenie przebiegu nowych dróg i zasad uzbrojenia technicznego, występuje obowiązek uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych, może nastąpić po wcześniejszym opracowaniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,
- zabudowa terenów, na których istniejące podziały własnościowe (np. wąskie działki, nieregularny kształt, ukośne położenie względem drogi) uniemożliwiają zagospodarowanie zgodnie z wymogami ładu przestrzennego, może nastąpić po przeprowadzeniu procedury scalenia i podziału.

3.5.1. Jednostka I - ośrodek gminny

Kierunki rozwoju struktury funkcjonalno - przestrzennej miejscowości gminnej określono na rysunku w skali. 1 : 10 000 „Kierunki zagospodarowania przestrzennego”.

Określono kierunki przekształceń istniejącego zainwestowania, tereny, które mogą być przeznaczone pod zabudowę oraz dominujące funkcje poszczególnych terenów tworzących strukturę zainwestowania miejscowości.

Historyczny układ przestrzenny Śniadowa z rynkiem, ulicami wylotowymi oraz zabytkowym zespołem kościoła parafialnego objęte są ochroną konserwatorską - obowiązuje podporządkowanie zagospodarowania na obszarze strefy konserwatorskiej zasadom, które zostały określone w rozdziale „kierunki ochrony przestrzeni kulturowej”.

Kierunki i zasady zagospodarowania terenów zabudowy:

- rozwój zabudowy mieszkaniowej poprzez:
 - modernizację zasobów i uzupełnienia w ramach istniejącej struktury,
 - sukcesywne przekształcanie zabudowy zagrodowej zlokalizowanej w centrum miejscowości w zabudowę mieszkaniową,
 - realizacja nowych zespołów zabudowy mieszkaniowej na wyznaczonych terenach - głównie w formie zabudowy jednorodzinnej,
- rozwój usług i funkcji produkcyjnej poprzez:
 - modernizację istniejących oraz realizację nowych obiektów usługowych z zakresu administracji i obsługi ludności, w tym rozbudowa bazy oświaty (budowa nowego budynku gimnazjum),
 - prowadzenie działalności gospodarczej o charakterze nieuciążliwym w obiektach adaptowanych lub lokalizowanych w obrębie terenów zabudowy,
 - modernizację i rozbudowę istniejącej bazy materialnej przemysłu, w tym realizacja zakładów drobnej produkcji, głównie przetwórstwa rolnego,
 - adaptację nieużytkowanych obiektów produkcyjnych i usługowych,
- rozwój zaplecza obsługi rolnictwa - usług rolniczych i instytucji obsługi rolnictwa poprzez modernizację i rozbudowę istniejących obiektów i urządzeń, w tym urządzenie nowej targowicy,
- rozwój zabudowy zagrodowej, głównie na zasadzie modernizacji, przebudowy i rozbudowy istniejących siedlisk,
- rozbudowa cmentarza rzymskokatolickiego i kierunkowo realizacja nowego,
- rozbudowa zaplecza sportowo - rekreacyjnego oraz zwiększenie powierzchni terenów zieleni urządzonej poprzez:
 - urządzenie terenu zieleni w rejonie dworca kolejowego,
 - urządzenie terenów zieleni z zapleczem sportowo - rekreacyjnym w pobliżu lokalizacji gimnazjum,
 - zwiększanie udziału zieleni na terenach zabudowy mieszkaniowej,
 - urządzenie ścieżek rowerowych i ciągów pieszych,
- rozbudowa zaplecza obsługi ruchu turystycznego poprzez rozwój usług z zakresu handlu, gastronomii i hotelarstwa oraz realizację obiektów obsługi podróżnych samochodowych,
- podniesienie atrakcyjności centrum (obszar rynku i przyległych kwartałów zabudowy) poprzez:
 - porządkowanie i rewaloryzację obszaru położonego w strefie ochrony konserwatorskiej,

- przekształcenia funkcjonalne w kierunku sukcesywnego zmniejszania udziału zabudowy mieszkaniowej na rzecz usług,
- lokowanie usług centrotwórczych,
- eliminowanie obiektów uciążliwych oraz przeniesienie targowicy poza obszar centrum,
- modernizacja zabudowy w kierunku poprawy estetyki.

3.5.2. Jednostka II - rolnicza

Podstawową funkcją jednostki jest rolnictwo z dobrze rozwiniętą produkcją zwierzęcą.

Funkcjami uzupełniającymi będą funkcje usługowo - produkcyjne.

Na obszarze zakłada się umiarkowany rozwój osadnictwa ukierunkowany na polepszenie standardu życia mieszkańców (poprawa warunków mieszkaniowych, wyposażenia w infrastrukturę społeczną i techniczną), tworzenie warunków rozwoju rolnictwa oraz rozwój funkcji pozarolniczych.

Na rysunku studium „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” określono strefy zabudowy. Obejmują one tereny istniejącego zainwestowania, tereny przeznaczone pod zabudowę w obowiązującym planie zagospodarowania przestrzennego oraz tereny predysponowane do rozwoju zabudowy wyznaczone w studium.

Kierunki i zasady zagospodarowania terenów zabudowy:

- rozwój zabudowy rolniczej, mieszkaniowej i usługowej, głównie na zasadzie modernizacji, przebudowy i uzupełnień w ramach istniejącej struktury,
- dopuszcza się lokalizację nieuciążliwego rzemiosła i drobnej produkcji w obiektach adaptowanych lub lokalizowanych w obrębie istniejącej zabudowy,
- ograniczanie lokalizacji nowej zabudowy do granic stref zabudowy. Powiększanie obszarów zabudowy może nastąpić przez zabudowę terenów położonych w sąsiedztwie wyznaczonej strefy (nie więcej niż 50 m), a zabudowy kolonijnej w bezpośrednim powiązaniu z zabudową istniejącą,
- ochrona konserwatorska układu przestrzennego wsi Szczepankowo, w tym zachowanie zasadniczych elementów historycznego rozplanowania - podporządkowanie zagospodarowania zasadom, które określono w rozdziale „kierunki ochrony przestrzeni kulturowej”,
- kształtowanie nowej zabudowy (także istniejącej modernizowanej i przebudowywanej) w dostosowaniu do tradycyjnego budownictwa regionalnego w zakresie skali i bryły zabudowy oraz stosowanego materiału budowlanego:
 - wysokość zabudowy do 2 kondygnacji, w tym poddasze użytkowe,

- dachy wysokie z zaleceniem stosowania pokryć ceramicznych lub z materiałów dachówkopodobnych,
- poprawa warunków funkcjonowania gospodarstw rolnych poprzez:
 - modernizację i rozbudowę istniejących siedlisk rolniczych - powiększanie istniejących siedlisk o sąsiednie niezabudowane działki budowlane - w strefach zabudowy wsi,
 - realizację nowych siedlisk rolniczych w wyznaczonych strefach zabudowy wsi,
 - realizację obiektów dla potrzeb wysokotowarowej produkcji rolnej (fermy hodowlane powyżej 50 DJP) - poza strefami zwartej zabudowy,
- rozwój działalności usługowo - produkcyjnej poprzez:
 - modernizację i realizację obiektów usługowych w dostosowaniu do potrzeb – koncentracja w ośrodku wspomagającym - Szczepankowie,
 - realizację zakładów drobnej wytwórczości i usług ukierunkowanych na wykorzystanie miejscowych surowców (przetwórstwa rolnego) - lokalizacja zakładów uciążliwych poza strefami zabudowy wsi,
 - prowadzenie działalności gospodarczej o charakterze nieuciążliwym w obiektach adaptowanych lub lokalizowanych w strefach zabudowy wsi,
 - realizację obiektów obsługi rolnictwa - obiekty uciążliwe oraz o charakterze dysharmonizującym z zabudową powinny być lokalizowane poza obszarami zabudowy wsi,
 - zagospodarowanie nieużytkowanych obiektów usługowych i produkcyjnych, w tym byłych szkół w Dębowie i Jakaci Dwornej,
- rozwój bazy turystyki i wypoczynku oraz zaplecza obsługi ruchu turystycznego poprzez:
 - tworzenie gospodarstw agroturystycznych na bazie istniejących gospodarstw rolnych,
 - dostosowanie części zabudowy mieszkaniowej do świadczenia usług turystycznych (pokoje gościnne),
 - rozwój usług z zakresu handlu, gastronomii, hotelarstwa oraz obsługi podróżnych samochodowych,
 - urządzenie ścieżek rowerowych,
- rozwój zaplecza obsługi transportu drogowego poprzez:
 - realizację obiektów i urządzeń obsługi komunikacji - lokalizacja przy drodze wojewódzkiej, w tym MOP w Konopkach Młodych.

3.6. Kierunki rozwoju infrastruktury społecznej

W zakresie usług ponadpodstawowych jak administracja finansowa, samorządowa, lecznictwo zamknięte i specjalistyczne, kultura, szkolnictwo ponadgimnazjalne i wyższe – gmina znajduje się w zasięgu oddziaływania regionalnego ośrodka rozwoju - miasta Łomży, w którym jest siedziba powiatu łomżyńskiego.

3.6.1. Edukacja

Na terenie gminy Śniadowo w roku szkolnym 2001/2002 funkcjonowało pięć szkół podstawowych w następujących miejscowościach: Śniadowo, Uśnik, Sierzputy Zagajne, Szczepankowo, Stare Duchny.

Do szkół uczęszcza łącznie 547 uczniów z terenu całej gminy. Szkoły dysponują 42 pomieszczeniami do nauczania. Na jedno pomieszczenie do nauczania przypada 13 uczniów. Największe zagęszczenie występuje w szkole podstawowej w Śniadowie. Na jedno pomieszczenie do nauczania przypada tu 19 uczniów. Liczba nauczycieli zatrudnionych w tych szkołach wynosi 50. Na jednego nauczyciela przypada 11 uczniów.

Na terenie gminy funkcjonuje 1 gimnazjum. Mieści się ono w istniejącym budynku szkoły podstawowej w Śniadowie. Do gimnazjum uczęszcza 291 uczniów z terenu całej gminy. Liczba nauczycieli zatrudnionych w gimnazjum wynosi 16. Na 1 nauczyciela przypada 18 uczniów.

W Śniadowie funkcjonuje Gminne Przedszkole o liczbie miejsc 25. Obecnie uczęszcza 18 dzieci. Na terenie gminy wychowanie przedszkolne realizowane jest przez oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych.

W zakresie edukacji zakłada się następujące kierunki i zadania rozwoju:

- dostosowanie bazy szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego do potrzeb zreformowanego systemu oświaty poprzez:
 - budowę gimnazjum w Śniadowie,
 - modernizację szkół podstawowych w Duchnach Starych, Sierzputach Zagajnych, Uśniku i Śniadowie,
 - rozwój przyszkolnej bazy sportowej, w tym budowę sal gimnastycznych przy wszystkich szkołach podstawowych (tymczasowo wybudowano halę namiotową przy szkole podstawowej w Śniadowie),
 - organizowanie systemu dowozu dzieci do szkół,
- podnoszenie poziomu wykształcenia młodzieży poprzez:

- zwiększenie roli i udziału liceów ogólnokształcących w systemie edukacji ponadgimnazjalnej,
- utworzenie szkoły ponadgimnazjalnej w Śniadowie,
- upowszechnianie wykształcenia średniego w wyniku zwiększania liczby uczniów w technikach i liceach zawodowych,
- dostosowanie struktury systemu i profilów kształcenia do zmieniającego się popytu na rynku pracy poprzez ścisłą współpracę z podmiotami gospodarczymi powiatów i regionu w zawodach poszukiwanych na rynku pracy,
- poprawę jakości i metod nauczania z wykorzystaniem nowoczesnych technik poprzez:
 - tworzenie i rozbudowę pracowni komputerowych w szkołach podstawowych,
 - tworzenie i rozbudowę pracowni językowych,
 - poprawę wyposażenia dydaktycznego.

3.6.2. Ochrona zdrowia

Na terenie gminy funkcjonują dwa podstawowe ośrodki zdrowia: w Śniadowie (4 gabinety lekarskie) obsługuje około 4100 osób i w Szczepankowie, (2 gabinety lekarskie) obsługuje około 2000 osób. Obok publicznej służby zdrowia funkcjonują prywatne gabinety lekarskie, w Śniadowie 2 gabinety oraz w Szczepankowie 1 gabinet lekarski.

W zakresie szczepień podstawowych dzieci z terenu całej gminy obsługiwane są przez ośrodek zdrowia w Śniadowie.

W zakresie lecznictwa zamkniętego i specjalistycznego gmina obsługiwana jest głównie przez szpital i poradnie specjalistyczne w Łomży. W miejscowości gminnej funkcjonuje apteka.

Należy dążyć do poprawy funkcjonowania i usprawniania warunków w lecznictwie otwartym poprzez:

- modernizację i rozbudowę ośrodka zdrowia w Szczepankowie,
- poprawę wyposażenia placówek lecznictwa otwartego,
- tworzenie warunków do rozwoju instytucji lekarza domowego,
- rozwój profilaktyki zdrowotnej,
- zapewnienie mieszkańcom dostępu do specjalistycznych usług medycznych,
- rozszerzanie zakresu świadczonych usług zdrowotnych,
- tworzenie warunków do rozwoju budownictwa mieszkaniowego dla lekarzy.

3.6.3. Opieka socjalna

Według stanu na dzień 30 czerwiec 2002 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Śniadowie obejmował pomocą 150 rodzin. Pomocą objęto 10% mieszkańców gminy. Obserwuje się tendencję wzrostową wśród potrzebujących korzystania z pomocy społecznej.

Dominującą przyczyną korzystania z pomocy społecznej jest niepełnosprawność, ubóstwo, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w rodzinach niepełnych i wielodzietnych, alkoholizm oraz potrzeba ochrony macierzyństwa.

W celu poprawy funkcjonowania opieki socjalnej należy dążyć do rozbudowy bazy i form opieki społecznej poprzez:

- doskonalenie działań ośrodków pomocy społecznej w zakresie pomocy środowiskowej,
- zapewnienie opieki socjalnej dla bezrobotnych bez szans uzyskania pracy,
- wspieranie działań instytucji i organizacji zajmujących się działalnością socjalną, opieką społeczną oraz problemami uzależnień i patologii społecznych,
- tworzenie ośrodków wypoczynku, edukacji i integracji dla osób niepełnosprawnych.

3.6.4. Usługi kultury

Na terenie gminy funkcjonują następujące placówki kultury: gminny ośrodek kultury w Śniadowie, gminna biblioteka publiczna w Śniadowie, świetlice wiejskie we wsiach: Ratoowo Piotrowo i Stare Ratoowo, filia biblioteki publicznej w Szczepankowie. Do upowszechniania kultury wykorzystane są także remizy straży pożarnej.

Rozwój kultury następować będzie poprzez tworzenie warunków do:

- utrzymania istniejących placówek kultury zwłaszcza gminnego ośrodka kultury w Śniadowie,
- modernizacji wszystkich placówek kultury,
- zwiększenia ilości podstawowych placówek kultury na terenie gminy.

3.6.5. Sport, rekreacja, wypoczynek

W gminie są następujące placówki sportowe: sala gimnastyczna i namiotowa hala sportowa w Śniadowie, boiska sportowe przy szkołach podstawowych w Śniadowie, Uśniku, Sierzputach Zagajnych, Szczepankowie i Starych Duchnach oraz boiska wiejskie. Gmina posiada słabo rozwiniętą bazę sportową. Dalsze działania władz zmierzają do poprawy tego stanu.

W strategii powiatu łomżyńskiego przewidziane są realizacje: sali gimnastycznej przy gimnazjum i basenu kąpielowego w Śniadowie.

Polepszenie stanu bazy sportowej, bazy rekreacyjno – wypoczynkowej oraz warunków do rozwoju sportu i rekreacji następować będzie poprzez:

- rozwój przyszkolnej bazy sportowej, w tym budowę sal gimnastycznych przy wszystkich szkołach podstawowych,
- modernizację przyszkolnych boisk sportowych,
- budowę basenu kąpielowego w Śniadowie,
- rozwój bazy rekreacyjno – wypoczynkowej (ścieżki rowerowe, szlaki piesze),
- organizowanie imprez rekreacyjno - sportowych o charakterze masowym (festyny sportowe, rajdy turystyczne, itp.),
- rozwijanie współzawodnictwa sportowego w wyniku organizacji międzyszkolnych lig sportowych,
- wspieranie i pobudzanie społeczeństwa do aktywnych form sportowego stylu życia,
- umożliwienie powstawania grup i kół zainteresowań.

3.6.6. Mieszkalnictwo

W celu poprawy warunków zamieszkania należy tworzyć warunki do rozwoju i modernizacji budownictwa mieszkaniowego poprzez:

- przygotowanie terenów budowlanych: przeznaczenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego terenów pod różne formy budownictwa oraz realizację uzbrojenia technicznego,
- realizację budownictwa socjalnego,
- rozwój przemysłu materiałów budowlanych,
- wyposażanie zabudowy mieszkaniowej w urządzenia infrastruktury społecznej (z zakresu edukacji, zdrowia, opieki socjalnej i bezpieczeństwa publicznego), technicznej i obsługi komunikacyjnej,
- tworzenie warunków lokalnych więzi społecznych poprzez realizację i uzupełnienie bazy materialnej w zakresie: kultury, sportu, rozrywki i wypoczynku zbiorowego,
- zwiększanie ładunku przestrzennego na terenach mieszkaniowych.

3.7. Kierunki rozwoju sfery gospodarczej

3.7.1. Rolnictwo

Warunki naturalne rolniczej przestrzeni produkcyjnej gminy Śniadowo są dobre do rozwoju rolnictwa. Ponad 47% powierzchni użytków rolnych stanowią gleby III i IV klasy, w gruntach ornych kompleksy pszenne i żytnie dobre stanowią ponad 45% obszaru, co daje dobre możliwości produkcyjne zbóż intensywnych i roślin okopowych.

Użytki zielone, chociaż stanowią tylko 20% obszaru użytków rolnych, to ponad 50% stanowią kompleksy średnie, w całości zmeliorowane, co może być dobrą bazą do produkcji pasz.

Ogólny wskaźnik rolniczej przestrzeni produkcyjnej wynosi 55,3 pkt, wobec 52,1 pkt dla powiatu łomżyńskiego i 55,0 pkt dla województwa.

Rolnictwo stanowi podstawę gospodarki gminy i ze względu na konieczność dostosowania się do nowych uwarunkowań gospodarki rynkowej i wymogów Unii Europejskiej wymaga ciągłych przemian.

Głównym celem przemian w rolnictwie jest modernizacja i restrukturyzacja obszarów wiejskich. Procesy te mają zapewnić właściwe wykorzystanie ziemi, zasobów pracy, środków technicznych, zmniejszeniu kosztów produkcji, dostosowaniu struktury produkcji do potrzeb rynku, poprawie jakości produktów i ich dostosowania do norm unijnych przy spełnieniu wymogów ochrony środowiska.

Ważną sprawą jest umiejętne wykorzystanie instrumentów finansowych, prawnych i edukacyjnych Unii Europejskiej, zarówno w okresie przedakcesyjnym w różnych programach przystosowawczych, jak i w okresie przynależności do struktur.

Osiągnięcie powyższych celów zakłada się przyjmując następujące kierunki działań:

- właściwe wykorzystanie naturalnych warunków użytkowych rolniczej przestrzeni produkcyjnej poprzez:
 - dalszy rozwój produkcji zwierzęcej w zakresie chowu bydła mlecznego i trzody chlewnej nowoczesnymi metodami,
 - wydzielenie gruntów nieprzydatnych do produkcji rolnej pod zalesienia lub zmiany sposobu użytkowania,
 - zapobieganie degradacji użytków rolnych i urządzeń melioracyjnych,
 - ograniczenie przeznaczenia na cele nierolnicze i nieleśne gruntów wysokich klas bonitacyjnych, w szczególności zmeliorowanych użytków rolnych.
- poprawa warunków do rozwoju produkcji rolniczej, poprzez:

- modernizację istniejących urządzeń melioracyjnych oraz budowę zbiorników małej retencji o funkcji ogólnogospodarczej i rybackiej zgodnie z „Programem małej retencji wodnej do roku 2015” o powierzchni ogólnej 4,0 ha we wsiach: Stare Jemielite, Stare Ratowo i Konopki Młode
- budowę i modernizację dróg rolniczych zapewniających właściwą obsługę i wykorzystanie użytków rolnych z możliwością wykorzystania środków celowych,
- poprawę struktury agrarnej gospodarstw rolnych w zakresie powiększania ich powierzchni i polepszenia rozłogu,
- rekultywację i zagospodarowanie terenów zdegradowanych i zdewastowanych na cele rolnicze lub leśne,
- poprawa warunków i zmiany gospodarowania na obszarach wiejskich, poprzez:
 - rozwój gospodarstw specjalistycznych w celu dostosowania jakości wytwarzanych produktów do norm unijnych i innych rynków zagranicznych przy zachowaniu zasad ochrony środowiska naturalnego,
 - zwiększenie produktywności gospodarstw w wyniku wprowadzania nowoczesnych i efektywnych sposobów gospodarowania zarówno w produkcji roślinnej jak i zwierzęcej oraz podnoszenia kwalifikacji zawodowych rolników w zakresie technik gospodarowania, rachunkowości i zarządzania,
 - poprawę wyposażenia gospodarstw w infrastrukturę techniczną z wykorzystaniem środków pomocowych,
- tworzenie warunków do wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich, poprzez:
 - rozwój rolnictwa ekologicznego połączonego z agroturystyką jako działalności uzupełniającej działalność podstawową związaną z prowadzeniem gospodarstw rolnych w szczególności dla małych gospodarstw położonych w atrakcyjnych terenach,
 - wspieranie rozwoju zakładów przetwórczych o małej i średniej skali produkcji,
 - tworzenie rezerw terenowych i wykorzystanie istniejących pustostanów pod rozwój działalności gospodarczej celem tworzenia miejsc pracy na obszarach wiejskich,
 - wielokierunkowy rozwój edukacji w zakresie podjęcia działalności pozarolniczej na obszarach wiejskich,
 - wszechstronną pomoc podmiotom i osobom podejmującym działalność gospodarczą w zawodach pozarolniczych,
 - rozwój drobnej wytwórczości, rzemiosła regionalnego i innej działalności alternatywnej i uzupełniającej prowadzenie gospodarstwa rolnego,

- rozwój usług rolniczych i instytucji obsługi rolnictwa, poprzez:
 - organizowanie grup producenckich, spółdzielni i innych form samoorganizowania się rolników celem obniżenia kosztów produkcji, łatwiejszego zbytu surowców rolnych i zastosowania kompleksowych systemów kontroli jakości, normalizacji i standaryzacji produktów,
 - wspieranie rozwoju nowoczesnych instytucji obsługi rolnictwa w zakresie doradztwa prawnego, ekonomicznego i podatkowego,
 - uaktywnienie współpracy lokalnych władz samorządowych i innych instytucji działających na rzecz środowiska wiejskiego w zakresie pozyskania środków na rozwój infrastruktury, przedsiębiorczości i tworzenia pozarolniczych miejsc pracy,
 - poszerzenie wiedzy społeczności wiejskiej dotyczącej integracji z Unią Europejską.

3.7.2. Gospodarka leśna

Lasy stanowią jeden z zasobów naturalnych gminy, chociaż ich gospodarcza rola jest ograniczona z uwagi na małe powierzchnie, duże rozdrobnienie korzystną strukturę wiekową i małe zróżnicowanie gatunkowe drzewostanów. W lasach prywatnych gospodarcza rola lasów polega na pozyskiwaniu drewna na potrzeby budownictwa indywidualnego oraz na opał.

Gospodarka produkcyjna lasów państwowych polega na bilansowaniu zrębów z odnowieniami w ramach planu urządzania gospodarstwa leśnego.

Kierunki rozwoju gospodarki leśnej:

- prowadzenie w lasach niepaństwowych racjonalnej gospodarki zasobami leśnymi z ograniczeniem wielkości pozyskiwania drewna poniżej zdolności produkcyjnej lasów,
- zwiększanie przyrostu masy drzewnej oraz przeciętnej zasobności lasów na skutek podwyższenia średniego wieku drzewostanów i struktury pozyskania drewna,
- udostępnianie i przystosowywanie kompleksów leśnych do celów turystyczno-wypoczynkowych.

3.7.3. Działalność produkcyjno-usługowa

Rozwój pozarolniczej działalności gospodarczej stanowi podstawowy warunek poprawy sytuacji, zwłaszcza na rynku pracy. Należy podejmować odpowiednie działania, które będą sprzyjały rozwojowi tego typu działalności. Należą do nich:

- utrzymanie i rozwój istniejących zakładów pracy,
- zagospodarowanie niewykorzystanych obiektów,

- racjonalne wykorzystanie istniejącego majątku produkcyjnego, zasobów surowców i kwalifikowanych kadr,
- tworzenie miejsc pracy na wsi (zakłady usługowe, przetwórstwo spożywcze),
- popieranie i stymulowanie przedsiębiorczości lokalnej,
- opracowanie ofert lokalizacyjnych dla nowych inwestorów,
- wykorzystanie lokalnych rezerw siły roboczej,
- rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego w oparciu o własną bazę surowcową,
- tworzenie nowych zakładów produkcyjnych w oparciu o wykorzystanie miejscowych surowców (rolne, drzewne, mineralne),
- rozszerzanie zakresu usług turystycznych w oparciu o walory przyrodnicze i kulturowe,
- promocja gminy.

3.7.4. Turystyka

Pod względem walorów turystyczno-wypoczynkowych obszar gminy charakteryzuje się słabymi w skali regionu wartościami użytkowymi środowiska przyrodniczego i kulturowego. Na zasoby walorów turystycznych gminy składają się przede wszystkim walory krajobrazowo-wypoczynkowe kompleksu leśnego Czerwony Bór, walory krajoznawcze Szczepankowa i Śniadowa oraz położenie gminy przy szlaku turystyki samochodowej Warszawa – Pojezierze Mazurskie i Suwalsko-Augustowskie.

Powyższe walory stwarzają pewne możliwości rozwoju turystycznej funkcji obszaru stanowiącej w perspektywie coraz ważniejszą część gospodarki i dającą alternatywne w stosunku do rolnictwa źródło dochodów miejscowej ludności.

Kierunki rozwoju turystyki:

- poprawa stanu sanitarnego środowiska przyrodniczego celem zwiększenia atrakcyjności turystycznej obszaru,
- turystyczne wykorzystanie walorów przyrodniczych i wypoczynkowych lasów poprzez realizację parkingów leśnych, szlaków turystyki rowerowej i pieszej, modernizację dróg,
- tworzenie warunków do rozwoju agroturystyki na obszarze wiejskim poprzez wspieranie organizacyjno-finasowe, promocję gospodarstw agroturystycznych oraz podnoszenie jakości i zakresu usług turystycznych.

3.8. Kierunki rozwoju komunikacji

3.8.1. Komunikacja drogowa

Podstawową drogą w obszarze gminy jest droga wojewódzka Nr 677 Łomża - Ostrów Mazowiecka - Małkinia - Kosów Lacki - Sokołów Podlaski, o długości w granicach gminy około 15 km, z docelowym obejściem po stronie zachodniej Śniadowa.

Drogami o znaczeniu lokalnym są drogi powiatowe, o długości w granicach gminy 77,73 km (według ewidencji Zarządu Dróg). Żadna z dróg powiatowych nie ma szczególnego charakteru i mogą być one traktowane jako główne drogi lokalne o kierunkowych parametrach drogi klasy „Z” dla dróg w kierunku Szumowa (nr 54) i w kierunku wsi Chojny Młode i parametry klasy „L” dla odcinków pozostałych. Drogi powiatowe obecnie posiadają parametry klasy V i funkcję „L” wg. Rozporządzenia MTiGM z dnia 03.03.1999 r.

Na terenie gminy nie występuje typowy przy przebiegu dróg krajowych konflikt z tranzytem przez obszary wsi. Uciążliwości lokalne w Śniadowie w godzinach szczytu mogą wystąpić sporadycznie w czasie dni targowych lub świąt. Można im przeciwdziałać przez wydzielanie i izolację chodników oraz poprawę warunków bezpieczeństwa i widoczności na skrzyżowaniach i odcinkach wiejskich. Utrudnieniem dla ruchu tranzytowego jest przejazd kolejowy, który docelowo powinien być (przy zachowaniu linii PKP) przebudowany na wiadukt zlokalizowany na obejściu zachodnim. Na sieć drogową ma wpływ rozmieszczenie obszarów leśnych i jednostek osiedleńczych. Jednocześnie położenie w centrum naturalnego regionu gospodarki rolniczej oraz posiadane funkcje przemysłowe określa jednoznacznie obecne i przyszłe funkcje systemu transportowego gminy Śniadowo.

Przyjmuje się założenia przekształceń systemu transportowego polegające na adaptacji docelowej sieć dróg gminnych i powiatowych układu podstawowego, składający się z istniejących odcinków dróg i ulic powyższych funkcji oraz na i podporządkowaniu funkcji komunikacyjnych potrzebom i gospodarce gminy.

Ustala się konieczność sukcesywnej modernizacji dróg powiatowych ze szczególnym zwróceniem uwagi na odcinki połączeń z drogą wojewódzką. Docelowo ciągi dróg o charakterze tranzytowym powinny być dostosowane do nacisków 100 KN/oś. Przebiegi dróg powiatowych przez wsie wymagają izolacji ruchu pieszego od jezdni i ograniczenia do minimum nakładania się funkcji wiejskiej i rolniczej na ruch zewnętrzny.

Ustala się następujące parametry projektowe i urbanistyczne odcinków dróg i ulic dla elementów podstawowego układu komunikacyjnego, określonych symbolami klas wg Rozpo-

rzządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. (Dz. U. Nr 43, poz. 430):

1) oznaczenie – „G” (projektowana klasa drogi wojewódzkiej i obejścia Śniadowa)

- a) *funkcja* – ulica główna o pośredniej funkcji „obszarowa - tranzytowa”,
- b) *podstawowe parametry projektowe* – szerokość jezdni – minimalna 7 m (na skrzyżowaniach i odcinkowo zalecane poszerzenia), chodniki wydzielone od jezdni zielenią lub barierami ochronnymi szerokości min. 2,0 m, prędkość projektowa $V_p=70$ km/h (prędkości eksploatacyjne wg ustaleń administracji ruchem drogowym),
- c) *szerokość w liniach rozgraniczających* - minimalna 25m lub więcej wg stanu istniejącego,
- d) *stopień dopuszczonej obsługi terenu przyległego* – na terenie zainwestowanym „ograniczony do przypadków wyjątkowych” i sukcesywnie ograniczany w stosunku do zjazdów istniejących (zalecane zapewnienie obsługi od zaplecza przez dojazdy z ulic lokalnych), na terenach nie zainwestowanych – ograniczony do wypadków szczególnych,

Ponadto (według Administracji dróg wojewódzkich - Podlaskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich) należy przyjąć następujące parametry i standardy dla drogi wojewódzkiej Nr 677 Łomża - Ostrów Mazowiecka - Małkinia -Kosów Lacki - Sokołów Podlaski:

- wymagana klasa „G” wg rozporządzenia MTiGM z dnia 2 marca 1999 r. (Dz.U. Nr 43, poz.430) z włączeniami dróg bocznych klasy nie niższej niż „L” (wyjątkowo „D”) w terenie zabudowanym nie mniej niż 500 m (wyjątkowo nie mniej niż 400 m) i poza terenem zabudowanym nie mniej niż 800 m (wyjątkowo nie mniej niż 600 m),
- ograniczenie ilości zjazdów na tereny przyległe do minimum (zapewnić dojazdy z dróg niższych klas szczególnie w wypadkach stref nowej zabudowy),
- wymagane szerokości pasa drogowego odcinków ulic (na terenie zabudowanym) w ciągu drogi „G” – min. 25 m dla przekrojów jezdni jednoprzestrzennej dwupasowej (1x2) i więcej w wypadku odcinków jezdni wielopasowych (2x2) lub (2x3),
- wymagane szerokości pasa drogowego na terenie niezabudowanym w ciągu drogi „G” – min. 25 m dla przekroju (1x2) i min 35 m dla przekroju (2x2),
- w rejonie skrzyżowań, w wypadku gdy nie ma możliwości zapewnienia obsługi komunikacyjnej z dróg bocznych (w sposób bezkonfliktowy w stosunku do ruchu na drodze wojewódzkiej), nie należy lokalizować usług i innych obiektów publicznych,
- obiekty budowlane przy drodze wojewódzkiej należy lokalizować poza pasem drogowym w odległości od krawędzi jezdni nie mniejszej niż 8 m na terenach zabudowanych i nie bliżej niż 20 m na terenach niezabudowanych (wg art. 43.1 ustawy o drogach publicznych)

z 21 marca 1985 r. (tekst jednolity Dz. U. 71 z dnia 29 sierpnia 2000 r.). Obiekty przeznaczone na stały pobyt ludzi powinny też uwzględniać wymagania ochrony przed niekorzystnym oddziaływaniem drogi (uciążliwości akustyczne, emisji spalin i wibracje). W przypadku braku szczegółowych opracowań ochrony przed uciążliwością ruchu drogowego budynków przeznaczonych na stały pobyt ludzi, nowe budynki mieszkalne należy lokalizować nie bliżej od krawędzi jezdni niż 30 m dla budynków jednokondygnacyjnych i 40 m dla budynków wielokondygnacyjnych,

- wody opadowe z pasa drogowego wymagają wstępnych oczyszczeń w separatorach, zastosowania osadników itp., projektowania systemów odwadniających z odprowadzaniem wód do zbiorników retencyjno-odparowujących, cieków naturalnych lub rozsączenia poprzez sprawny drenaż podziemny (projekty modernizacji drogi lub terenów przyległych wymagają odpowiednich opracowań gospodarki wodami opadowymi). Wymaga się konieczności opracowania programu odwodnienia, który powinien wskazać: przebieg kanałów zbiorczych, lokalizację urządzeń podczyszczających na wylotach kanałów oraz miejsca odbioru wód opadowych.

2) oznaczenie – „Z”

- a) *funkcja* - ulica zbiorcza - istniejący przebieg drogi wojewódzkiej nr 677, docelowo podstawowe ulice na terenie Śniadowa, ciągi wylotowe dróg powiatowych i docelowo drogi powiatowe na terenie gminy,
- b) *podstawowe parametry projektowe* – szerokość jezdni min. 6 m, zalecana 7 m (na skrzyżowaniach zalecane 9-12 m), chodniki wydzielone od jezdni zielenią lub barierami ochronnymi szerokości min. 2,5 m, prędkość projektowa $V_p=60$ km/h,
- c) *szerokość w liniach rozgraniczających* – minimalna 20 m, zalecana przy istniejącej szerokości powyżej 20 m wg stanu istniejącego,
- d) *stopień dopuszczonej obsługi terenu przyległego* – na terenie zainwestowanym „częściowo ograniczony” i sukcesywnie ograniczany w stosunku do zjazdów istniejących (zalecane zapewnienie obsługi przez zjazdy łączone i przez dojazdy zbiorcze) oraz na terenach niezainwestowanych – ograniczony do przypadków uzasadnionych.

3) oznaczenie – „L”

- a) *funkcja* – droga o funkcji lokalnej w rozumieniu Rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. (Dz. U. Nr 43, poz. 430) - na terenie gminy drogi powiatowe pomocnicze i główne drogi gminne wydzielone w niniejszym studium oraz odpowiadające im ulice wiejskie na terenach zainwestowanych,

- b) *podstawowe parametry projektowe* – szerokość jezdni – min.5,5 m, zalecana szerokość 6,0 m, zalecane poszerzenia zjazdowe i zatoki parkingowe, na terenach zamieszkania chodniki wydzielone od jezdni zielenią szerokości 1,50 m, przykrawężnikowe szerokości min. 2,5 m, prędkość projektowa $V_p=50$ km (prędkości wg ustaleń administracji ruchem drogowym),
- c) *szerokość w liniach rozgraniczających* – minimalna 12 m, zalecana 15 m i wg stanu istniejącego przy szerokości powyżej 15 m lub więcej,
- d) *stopień dopuszczonej obsługi terenu przyległego* – na terenie zainwestowanym – dopuszczalna obsługa przyległych działek oraz stopień obsługi „ograniczony w miejscach niebezpiecznych i o słabej widoczności”.

Pozostałe drogi i ulice o funkcji dojazdowej posiadają **klasę funkcjonalną „D”** zgodną z wymaganiami w/w „Rozporządzenia.” Na obszarach zainwestowanych dla w/w ulic klasy „D” wymagane są między innymi: linie rozgraniczające ulicy min. 10 m, linia zabudowy 8 m od projektowanej linii rozgraniczającej ulicy lub drogi wiejskiej, jezdnie dwukierunkowa o szerokości 5,5 - 6,0 m, chodniki przyjezdniowe o szerokości 2 m.

Lokalne układy dróg i ulic wiejskich wymagają realizacji dogodnych połączeń z układem zewnętrznym, tranzytowym poprzez budowę jezdni o szerokościach min 5,50 m z izolowanym ruchem pieszym i rowerowym.

Wszystkie powyższe kierunki działań planistyczno-gospodarczych w zakresie kształtowania systemów transportowych muszą uwzględniać rachunek ekonomiczny i efektywność możliwych do poniesienia nakładów budżetowych lub pozabudżetowych (fundusze rozwojowe itp.) zarówno w aspekcie skutków docelowych jak i efektów krótko etapowych.

Podstawowym problemem w zakresie rozwoju systemu transportowego gminy jest eliminacja konfliktów między ruchem tranzytowym i turystycznym, a funkcjami gminy oraz dostosowanie parametrów systemu (standardy, nośności konstrukcji jezdni, stopień bezpieczeństwa itp.) do potrzeb gospodarczych gminy. Istotnym zagadnieniem jest docelowa izolacja ruchu na drodze wojewódzkiej od ruchów rolniczych i pieszych w obszarach wsi. Z punktu widzenia gminy zadaniem modernizacji systemu transportowego jest zapewnienie nieograniczonego warunkami klimatycznymi dojazdu do ośrodków zamieszkania i głównych obszarów gospodarczych.

3.8.2. Komunikacja kolejowa

Przez gminę i miejscowość gminną przebiega nie zelektryfikowana, trzeciorzędowa, jednotorowa linia kolejowa PKP w kierunku Łap z odgałęzieniem w kierunku Łomży.

Posiada ona funkcję bocznicy i pomocniczej linii kolejowej. Odcinek ten jest obecnie wyłączony z ruchu, ale jest jak na razie utrzymywany w stanie technicznym, pozwalającym na prowadzenie komunikacji kolejowej. W przyszłości możliwe jest tylko pozostawienie bocznicy jako pomocniczej linii do cyklicznego transportu towarowego. Zdaniem projektantów należy zabiegać o adaptację w/w linii kolejowej do przyszłych potrzeb gminy. Możliwości przywrócenia komunikacji osobowej mogą być związane z tzw. „autobusem kolejowym” tj. lekkim zestawem spalinowym mogącym obsługiwać trasy małej intensywności ruchu przy zachowaniu dużo lepszych parametrów ekonomicznych eksploatacji niż tradycyjne zestawy kolejowe.

Stacja i tory rozładunkowe zlokalizowane są w Śniadowie. Linia ma obecnie charakter bocznicy kolejowej i jest wyłączona z ruchu osobowego, a funkcje towarowe są mocno ograniczone. Torowiska i urządzenia kolejowe są w średnim stanie technicznym. Są one obecnie utrzymywane w minimalnym, niezbędnym zakresie, co daje przyszłą możliwość zwiększenia roli i funkcji transportu kolejowego. W niniejszym opracowaniu uznaje się celowość i konieczność adaptacji obecnej funkcji i istniejących obecnie urządzeń kolejowych, torów, rozjazdów, bocznic zakładowych oraz terenów stacyjnych w Śniadowie z wskazaniem celowości przywrócenia pierwotnej funkcji transportu kolejowego.

3.8.3. Transport ciężki i tranzyt

Teren gminy jest oddalony od korytarzy tranzytowych, międzynarodowych takich jak korytarz drogi nr 8 (Warszawa – Białystok).

Ciąg drogi Nr 677 jest połączeniem pomocniczym i alternatywnym dla przebiegu „Via baltica” w kierunku od w/w drogi poprzez Łomżę do Suwałk. Powinien być dostosowywany docelowo do kategorii ruchu KR-5 i nacisków 100 KN/oś. W rejonie Śniadowa istnieje potencjalne zapotrzebowanie na funkcje obsługi podróżnych. Funkcja ta jest już obecnie zrealizowana w miejscowości Jakać Dworna, gdzie jest wybudowana stacja paliw, motel i obiekt gastronomiczny z parkingami, parkingiem dla samochodów ciężarowych i dla ruchu turystycznego. Obiekt ten może być odpowiednio do potrzeb rozbudowywany. Przy modernizacji drogi Nr 677 należy izolować tereny zamieszkania leżące wzdłuż drogi od ujemnych wpływów komunikacji takich jak nadmierne natężenie hałasu, wibracje i spaliny oraz należy zabezpieczyć ruch pieszy i lokalny od kolizji z ruchem tranzytowym.

3.8.4. Ścieżki rowerowe – rekreacyjne

Zakłada się docelową konieczność realizacji systemu wydzielonych ścieżek rowerowych przez wsie, do terenów zieleni i na odcinkach dróg wylotowych wszędzie tam gdzie występować będzie ruch rowerowy przy nasilonym ruchu pojazdów samochodowych. Oprócz wydzielonych ścieżek rowerowych projektuje się ciągi rekreacyjne i dalekobieżne ścieżki rowerowe związane z zagospodarowaniem okolic Łomży.

3.9. Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej

3.9.1. Zaopatrzenie w wodę

Zbiorowymi wodociągami, w oparciu o 2 ujęcia i stacje wodociągowe na terenie gminy i 2 poza terenem, objęte są 42 wsie. Do zwodociągowania pozostała nieliczna zabudowa kolonijna i jedna wieś Uśnik Kolonia, również o bardzo rozproszonej zabudowie kolonijnej.

Podstawowym kierunkiem w zakresie zaopatrzenia w wodę jest zapewnienie ciągłości dostawy wody mieszkańcom gminy, o jakości zgodnej z obowiązującymi normami sanitarnymi, w ilości pokrywającej pełne potrzeby poprzez modernizację istniejących ujęć oraz rozbudowę sieci przesyłowej.

Realizacja w/w kierunku na terenie gminy wymagać będzie następujących działań:

- modernizacji i rozbudowy ujęcia wody w Ratowie Starym, polegającej na włączeniu studni (zlokalizowanej na starym ujęciu) do obecnej stacji wodociągowej - dokumentacja techniczna w opracowaniu,
- modernizacji i rozbudowy stacji wodociągowej w Starym Ratowie o zbiorniki wyrównawcze oraz II stopień pompowania wody,
- wyłączenia z eksploatacji ujęcia i stacji wodociągowej w Szczepankowie oraz budowę pompowni wody i odcinka wodociągu łączącego sieć w tej wsi do wodociągu grupowego „Łuby Kiertany”,
- budowę sieci wodociągowej w zabudowie kolonijnej wsi Uśnik Kolonia,
- sukcesywną rozbudowę sieci wodociągowej na obszarze całej gminy wraz z postępującym zainwestowaniem terenu.

3.9.2. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków

Rozwiązanie gospodarki ściekowej oparte na zbiorczym systemie odprowadzenia ścieków z oczyszczalnią posiada jedynie ośrodek gminny. Na terenie gminy, pomimo pełnego

zwodociągowania, brak jest urządzeń do odprowadzania i oczyszczania ścieków. Ścieki sanitarne odprowadzane są głównie do zbiorników bezodpływowych z przeznaczeniem do wywożenia na oczyszczalnię ścieków.

Podstawowym kierunkiem w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków jest:

- zapewnienie normatywnych standardów cywilizacyjnych w tym zakresie,
- ograniczenie wielkości odprowadzanych ładunków zanieczyszczeń do wód powierzchniowych.

Realizacja w/w kierunków wymagać będzie wykonania następujących zadań:

- rozbudowy sieci kanalizacji sanitarnej w Śniadowie (w zachodniej części wsi oraz w północnej - po drugiej stronie torów),
- skanalizowanie wsi Stare Ratowo z włączeniem do istniejącej oczyszczalni w Śniadowie,
- objęcie scentralizowanym systemem odprowadzenia ścieków wsi Szczepankowo ze względu na wielkość wsi, zwartość zabudowy oraz lokalizację usług dla ludności lub zamiennie: zbiorowe zastosowanie oczyszczalni przyzgodowych w całej wsi,
- rozwiązanie odprowadzenia ścieków we wszystkich pozostałych wsiach w postaci indywidualnych przyzgodowych oczyszczalni ścieków.

Na obszarach o zabudowie rozproszonej oraz kolonijnej, gdzie nieracjonalna wydaje się budowa systemów scentralizowanych, należy stosować rozwiązania indywidualne. Nie znaczy to jednak możliwości zastosowania zbiorowego odprowadzenia ścieków, jeżeli pozwolą na to środki finansowe. Podjęcie decyzji dotyczącej budowy oczyszczalni ścieków wymagać będzie dokonania każdorazowo wyznaczenia lokalizacji w trybie planowania przestrzennego. Zbiorniki szczelne bezodpływowe należy traktować jedynie jako rozwiązanie przejściowe.

3.9.3. Zaopatrzenie w gaz

Istniejący system gazociągów wysokiego ciśnienia na terenie naszego województwa nie pozwala na bezpośrednie zaopatrzenie w gaz przewodowy gminy Śniadowo. Według przyjętego schematu zaopatrzenia w gaz w opracowywanym planie zagospodarowania województwa podlaskiego, źródłem zasilania będzie gazociąg wysokiego ciśnienia o średnicy 200 mm relacji Zambrów – Łomża.

Główne elementy realizacji systemu gazowniczego zapewniające dostawę gazu ziemnego to budowa: gazociągu podłączeniowego wysokiego ciśnienia od Łomży w kierunku Śniadowa (długości około 14 km), stacji redukcyjno – pomiarowej I stopnia zlokalizowanej w pobliżu wsi Śniadowo oraz sieci gazowej średniego ciśnienia.

Podstawowym kierunkiem w zakresie zaopatrzenia w gaz jest zapewnienie możliwości dostaw gazu ziemnego do wszystkich miejscowości w gminie.

Priorytety zaopatrzenia wsi w gaz przewodowy to:

- miejscowości o największym zadeklarowanym przez mieszkańców zapotrzebowaniu na gaz, w tym położonych najbliżej stacji redukcyjno – pomiarowej i tworzących zwarte ciągi liniowe,
- miejscowości, gdzie przewiduje się duże odbiory gazu na potrzeby ciepłownictwa i urządzeń obiektów komunalnych.
- Podstawowym warunkiem budowy nowych gazociągów jest kryterium opłacalności i efektywności inwestycji.

3.9.4. Zaopatrzenie w ciepło

Podstawowe kierunki rozwoju ciepłownictwa to sukcesywne zwiększanie udziału proekologicznych nośników energii zmniejszających zanieczyszczenie środowiska. Ekologizacja nośników energii powinna być wprowadzana w pierwszej kolejności w obiektach użyteczności publicznej takich jak np. szkoły i urzędy.

Główne zadania w zakresie rozwoju ciepłownictwa to:

- zmniejszanie zużycia ciepła poprzez termorenowację budynków o złych warunkach term izolacyjnych, propagowanie stosownych dociepleń budynków i wykorzystywanie nowych rozwiązań w technice grzewczej,
- wprowadzanie nowych rozwiązań technicznych i technologicznych zwiększających efektywność, ułatwiających obsługę i zmniejszających koszty eksploatacji (dotyczy w szczególności sprawności kotłów i ich automatyzacji),
- propagowanie i wykorzystywanie czystych ekologicznie odnawialnych źródeł energii.

3.9.5. Elektroenergetyka

Podstawowy kierunek rozwoju w zakresie elektroenergetyki to dostosowanie systemu elektroenergetycznego do potrzeb odbiorców oraz dostarczanie energii elektrycznej o normatywnym standardzie jakościowym i ilościowym poprzez:

- budowę linii napowietrznej 400 kV Narew – Ostrołęka (docelowo Ostrołęka – Łomża),
- adaptację istniejących urządzeń elektroenergetycznych: linii napowietrznych 15kV, stacji transformatorowych 15/0,4kV oraz sieci napowietrznych i kablowych nn, zwracając przy tym uwagę na konieczność zachowania pasów technologicznych od istniejących i projek-

towanych linii napowietrznych 400 kV, 110kV i 15kV do istniejących i projektowanych obiektów kubaturowych,

- budowę stacji transformatorowej 110/15kV (RPZ) na terenie wsi Stare Ratowo wraz z liniami zasilającymi 110kV relacji Łomża (GPZ I) – Zambrów,
- rezerwę terenu na wyjścia liniowe 15kV kablowe i napowietrzne z projektowanego RPZ-tu
- modernizację linii zasilających 15kV: Łomża – Śniadowo oraz odgałęzienie linii napowietrznej 15kV - kierunek Śniadowo,
- modernizację urządzeń elektroenergetycznych w następujących wsiach: Wierzbowo, Śniadowo, Chomentowo, Szczepankowo, Truszki, Jemielite Stare, Jemielite Wypychy, Sierzputy Marki, Młynik, Konopki, Osobne, Brulin, Ratowo Piotrowo – w I etapie,
- modernizację pozostałych urządzeń elektroenergetycznych w poszczególnych wsiach – sukcesywnie w II etapie,
- remont i modernizację sieci komunalno - oświetleniowych nn na terenie gminy,
- budowę nowej sieci elektroenergetycznej (SN, stacje transformatorowe 15/0,4kV, linie nn) na terenach przewidzianych do zainwestowania.
- budowę 5 elektrowni wiatrowych zlokalizowanych w północnej części gminy. Program rozwoju energetyki odnawialnej opartej o wykorzystanie wiatru obejmuje grunty wsi Szczepankowo.

3.9.6. Gospodarka odpadami

W zakresie gospodarki odpadami na terenie gminy znajduje się międzygminne wysypisko odpadów komunalnych w Starym Ratowie obsługujące gminę Łomża i Śniadowo. Nowoczesne wysypisko spełnia wymogi ochrony środowiska, a jego czas użytkowania szacowany jest na ponad 20 lat.

Kierunki rozwoju w zakresie gospodarki odpadami:

- likwidacja przygodnych miejsc wysypywania śmieci w lasach, wyrobiskach i przydrożnych rowach na rzecz jednego zorganizowanej jednego wysypiska gminnego,
- wprowadzenie selektywnej zbiórki odpadów umożliwiającej pozyskanie surowców wtórnych i recykling,
- tworzenie systemu zbiórki odpadów stałych o sieć kontenerów i małych pojemników na śmieci w poszczególnych wsiach i zagrodach wiejskich oraz okresowy ich wywóz na wysypisko odpadów komunalnych.

3.9.7. Telekomunikacja

Dostosowanie systemu telekomunikacyjnego do potrzeb mieszkańców poprzez:

- utrzymanie istniejących urządzeń telekomunikacyjnych w dobrym stanie technicznym,
- lokalizację sieci telekomunikacyjnych zarówno w tradycyjnych, jak i w nowych technologiach, w tym budowę, rozbudowę i modernizację infrastruktury światłowodowej,
- objęcie terenu gminy zintegrowanym systemem telekomunikacyjnym, połączonym z systemami sieci internetowych: wojewódzkiej i krajowej,
- rozwój systemów telekomunikacyjnych i teleinformatycznych (przewodowych i bezprzewodowych), stosownie do wzrostu zapotrzebowania na usługi telekomunikacyjne i teleinformatyczne w gminie i regionie.

3.10. Ochrona przeciwpożarowa i obrona cywilna

W gospodarce przestrzennej gminy należy stosować następujące zasady służące zabezpieczeniu potrzeb obrony cywilnej i ochrony przeciwpożarowej.

W zakresie obrony cywilnej:

- w rejonach budownictwa wielorodzinnego należy przewidzieć rezerwę terenów pod budowlę ochronne (schrony, ukrycia, szczeliny),
- w budynkach przemysłowych, usługowych, użyteczności publicznej, mieszkalno – usługowych i mieszkalnych należy na etapie sporządzania planów realizacyjnych przewidzieć schrony i ukrycia,
- w rejonie budownictwa jednorodzinnego należy przewidywać ukrycia typu II wykonane w budynkach przez mieszkańców we własnym zakresie w okresie podwyższonej gotowości obronnej Państwa,
- bez względu na typ zabudowy należy zarezerwować tereny pod budowę awaryjnych studni wody pitnej (7,5 l na osobę/dobę). Odległość studni od budynków mieszkalnych powinna wynosić najwyżej 800 m,
- istniejące studnie powinny być zabezpieczone przed likwidacją i przystosowane do sprawnego uruchomienia i eksploatacji w sytuacjach kryzysowych,
- oświetlenie zewnętrzne (ulice, zakłady pracy) należy przystosować do zaciemnienia i wygaszenia,
- należy uwzględnić system alarmowania i powiadamiania mieszkańców w wypadku zagrożeń poprzez systemy alarmowe przyjmując promień słyszalności do 300 m,
- układ projektowanych i modernizowanych dróg powinien spełniać następujące warunki:

- szerokość ulicy powinna uniemożliwić ewentualne zagruzowanie,
- powinny być połączenia z traktami przelotowymi zapewniające sprawną ewakuację ludności w okresie zagrożenia,
- należy wyznaczyć trasy przejazdu dla pojazdów z niebezpiecznymi środkami przemysł.,
- wszelkie projektowane na obszarze gminy obiekty o wysokości równej i większej od 50 m npt oraz każdorazowo przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę należy zgłaszać do Sił Powietrznych RP,
- przy opracowaniu miejscowych planów wsi w skali 1:1 000 należy na przedsięwzięcia obrony cywilnej wykonać aneks do planu,
- należy zachować istniejące lub projektowane obiekty obrony cywilnej nie dopuszczając do ich likwidacji,
- wszelkie plany zagospodarowania przestrzennego należy przed ich uchwaleniem uzgadniać z Wydziałem Zarządzania Kryzysowego Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku.

W zakresie ochrony przeciwpożarowej należy:

- dążyć do utrzymania istniejących obiektów Straży Pożarnej,
- w terenach zabudowanych na sieci wodociągowej zabezpieczyć odpowiednią ilość hydrantów do celów ochrony przeciwpożarowej,
- zabezpieczyć drogi pożarowe dla obiektów przemysłowych i usługowych.

4. KIERUNKI POLITYKI PLANISTYCZNEJ

4.1. Obszary, dla których sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe

Stosownie do artykułu 13 ustawy z dnia 7 lipca 1994 roku o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 1999 r. Nr 15, poz. 139, Nr 41, poz. 412 z późniejszymi zmianami) miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego sporządza się obowiązkowo, gdy:

- przepisy szczególne tak stanowią (obowiązek przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu przestrzennego powstaje po upływie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie przepisu szczególnego),
- dla obszaru, na którym przewiduje się realizację programów wojewódzkich służących realizacji ponadlokalnych i regionalnych celów publicznych oraz programów zawierających

zadania rządowe służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych (obowiązek przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu powstaje po upływie 3 miesięcy od dnia ustalenia warunków wprowadzenia zadania rządowego lub zadania samorządu województwa do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego),

- na obszarze gminy przewidywane jest zadanie dla realizacji lokalnych celów publicznych na podstawie uchwały Rady Gminy (z wyjątkiem zadań związanych z budową urządzeń infrastruktury technicznej w granicach pasa drogowego). Zadaniem dla realizacji celów publicznych jest każda działalność państwa lub właściwej jednostki samorządu, gdy wymagane jest ustalenie warunków zabudowy i zagospodarowania terenu i jest w całości lub części finansowana z budżetu państwa lub samorządu,
- dla obszarów, które mogą być przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową wynikającą z zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej,
- dla obszarów, dla których sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe ze względu na istniejące uwarunkowania (obowiązek przystąpienia do sporządzenia planu powstaje po upływie dwóch miesięcy od dnia złożenia wniosku o wydanie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu),
- dla obszaru, na którym przewiduje się budowę obiektów handlowych o powierzchni sprzedażowej powyżej 1.000 m² - w gminach o liczbie mieszkańców do 20.000.

4.2. Obszary, dla których obowiązek sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wynika z przepisów szczególnych

W świetle obowiązujących przepisów na terenie gminy Śniadowo mogą wystąpić obszary, dla których obowiązek ten wynika z:

- **art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 3.02.1995 roku o ochronie gruntów rolnych i leśnych** (Dz.U. Nr 16 poz. 78 z późniejszymi zmianami), gdzie przeznaczenie gruntów na cele nierolnicze i nieleśne dokonuje się w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

W związku z tym przepisem decyzję o przystąpieniu do sporządzenia planów miejscowych, dla terenów rolnych przeznaczonych pod zabudowę niezwiązanych z gospodarką rolną lub leśną, należy podejmować każdorazowo po zaistnieniu potrzeb i możliwości w tym zakresie,

- **art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 roku - Prawo geologiczne i górnicze** (Dz. U. Nr 27, poz. 96 z późniejszymi zmianami) dla obszarów (terenów górniczych) związanych z wydobywaniem kopalin pospolitych.

4.3. Obszary, dla których sporządzenie planu miejscowego może być obowiązkowe ze względu na istniejące uwarunkowania

Opracowania planów miejscowych dla obszarów leżących w granicach zwartej zabudowy wsi i ewentualnych innych terenów powinny być podejmowane przez władze sukcesywnie, w zależności od pojawiających się potrzeb, (bądź zmiany funkcji) i koniunktury inwestycyjnej.

Konieczność opracowania planu miejscowego o odpowiednim stopniu uszczegółowienia, umożliwiającego podział geodezyjny na działki budowlane, drogi dojazdowe wraz z rozmieszczeniem urządzeń infrastruktury technicznej występuje dla terenów określonych w „Studium”, jako przeznaczone pod zabudowę produkcyjno-usługową, budownictwo mieszkaniowe i zagrodowe oraz dla obszarów objętych strefą ochrony konserwatorskiej we wsiach: **Śniadowo i Szczepankowo**.

Z uwagi na uwarunkowania środowiska kulturowego, komunikacyjne i społeczne wskazane jest opracowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi **Śniadowo** obejmującego obszar strefy konserwatorskiej oraz tereny wskazane na rysunku „Kierunki zagospodarowania przestrzennego miejscowości gminnej” w skali 1:10 000.

Dla obszaru farmy wiatrowej wyznaczonego na gruntach wsi Szczepankowo należy opracować miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego oznaczonym symbolem P1, który powinien określać:

- a) lokalizacje elektrowni wiatrowych, z uwzględnieniem w szczególności określenia szczegółowych zasad i warunków wynikających z ochrony zabudowy i środowiska przyrodniczego,
- b) zasady obsługi komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, w tym również wyznaczenie terenu dla realizacji urządzenia elektroenergetycznego umożliwiającego odbiór energii elektrycznej z farm wiatrowych,
- c) ograniczenia w zagospodarowaniu terenów położonych w zasięgu oddziaływania elektrowni wiatrowych, w tym zakazu zabudowy,
- d) zasady i warunki zagospodarowania zgodnie z wymogami określonymi w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Zgodnie z przepisami odrębnymi:

- a) elektrownie należą do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko i wymagają przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć,
- b) obiekty o wysokości równej i większej od 50 m npt każdorazowo przed wydaniem pozwolenia na budowę wymagają zgłoszenia do Szefostwa Służby Ruchu Lotniczego Sił Zbrojnych RP.

Niezależnie od wyżej wymienionych obszarów, Rada Gminy może podjąć uchwałę o opracowaniu planu miejscowego dla każdego terenu na obszarze gminy, pod warunkiem spójności z ustaleniami niniejszego „Studium”.

5. ZADANIA DLA REALIZACJI CELÓW PUBLICZNYCH

5.1. Polityka przestrzenna państwa i samorządu województwa

Zgodnie z ustawą o zagospodarowaniu przestrzennym studium ma określić obszary przewidywane do realizacji zadań i programów wynikających z polityki zawartej w ustaleniach strategii województwa, zawartych w planie zagospodarowania przestrzennego. W planie tym ustala się obszary, na których przewiduje się realizację zadań rządowych oraz samorządu województwa wpisanych do wojewódzkiego rejestru. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa jest obecnie w trakcie opracowania.

Realizacja zamierzeń zawartych w "Koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju" (przyjętej przez Sejm 17 listopada i opublikowanej w Monitorze Polskim Nr 26 poz. 432) dokonuje się poprzez programy zawierające zadania rządowe i wojewódzkie. Warunkiem zatwierdzenia tych programów jest zapewnienie środków finansowych.

Zgodnie z art. 61 ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym wojewoda sporządza i prowadzi rejestr wojewódzki, w którym zamieszczone są zadania rządowe i samorządu województwa.

Umieszczenie zadania rządowego lub zadania samorządu wojewódzkiego w rejestrze wojewódzkim jest podstawą podjęcia negocjacji z Wójtem Gminy w sprawie wprowadzenia zadań do realizacji ponadlokalnych celów publicznych do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

5.2. Zadania i programy

Na terenie gminy występują zadania o charakterze ponadlokalnym i regionalnym:

- gazociąg wysokiego ciśnienia i stacja redukcyjna I-go stopnia,
- urządzenia melioracyjne i zbiorniki małej retencji,
- RPZ i linia 110 kV,
- linia 400 kV Narew – Ostrołęka (docelowo Ostrołęka – Łomża).

Lista (niezrealizowanych) inwestycji publicznych zgłoszonych do „Strategii rozwoju województwa podlaskiego”:

- budowa basenu kąpielowego,
- budowa gimnazjum i liceum,
- budowa II etapu kanalizacji sanitarnej,
- budowa przydomowych oczyszczalni ścieków,
- budowa zbiorników na gnojówkę i gnojowicę,
- budowa zbiorników wyrównawczych na stacji SHU i sieci wodociągowej w 3 sołectwach,
- modernizacja dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich,
- modernizacja kotłowni opalanych paliwem stałym,
- tworzenie i rozwój agroturystyki, przekształcanie małych gospodarstw rolnych w agroturystyczne,
- tworzenie miejsc pracy na wsi,
- zorganizowanie ośrodka do spraw edukacji ekologicznej.

Zadania ujęte w “Programie wojewódzkim na lata 2001 – 2003”:

W ramach modernizacji systemu transportowego w Obszarze Funkcjonalnym Zachodnim:

- „Przebudowa odcinka drogi wojewódzkiej Nr 677 Łomża - Ostrów Mazowiecka od km 4+285 do km 24+051”, projekt zgłoszony przez Podlaski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Białymstoku.

W ramach rozwoju kultury i dziedzictwa kulturowego:

- „Rewitalizacja zabytkowej zabudowy drewnianej wsi podlaskiej”, projekt zgłoszony przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

W programie znalazły się też zadania w ramach wsparcia bazy ekonomicznej kraju:

- „Utrzymanie i eksploatacja urządzeń melioracji wodnych podstawowych” projekt zgłoszony przez Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Białymstoku. Zadanie

obejmuje teren województwa podlaskiego. Realizacja zadania pozwoli na poprawę warunków produkcji rolnej,

- „Budowa informatycznego systemu wspomagania zarządzania województwem przez administrację samorządową” projekt zgłoszony przez Urząd Marszałkowski. Zadanie obejmuje teren całego województwa i realizacja zapewni elektroniczny system łączności dla jednostek samorządu terytorialnego,
- „Program wspierania restrukturyzacji zatrudnienia na obszarach wiejskich województwa podlaskiego”, projekt zgłoszony przez Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku.

5.3. Zasady współpracy z obszarami sąsiednimi

Współpraca w dziedzinie przedsięwzięć publicznych dotyczyć będzie w szczególności:

- ochrony systemu ekologicznego i rozwoju rekreacji w zakresie:
 - utrzymania ciągłości korytarzy systemów ekologicznych - dolin rzek i lasów poprzez ich ochronę przed zabudową,
 - podejmowanie wspólnych przedsięwzięć w zakresie budowy i utrzymywania ścieżek rowerowych,
- komunikacji: w zakresie utrzymania systemu dróg i jednoczesnych działaniach konserwatorsko-modernizacyjnych na drogach łączących jednostki osadnicze,
- infrastruktury technicznej w zakresie:
 - elektroenergetyki: utrzymania przebiegu istniejących linii elektroenergetycznych 15 kV i projektowanych 15 i 110 kV,
 - budowy linii 400 kV Narew – Ostrołęka (docelowo Ostrołęka – Łomża),
 - zaopatrzenia w gaz: utrzymania w studiach gmin przebiegu gazociągu wysokiego ciśnienia,
 - melioracji: utrzymanie ciągłości systemów melioracyjnych.

MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE

Przy opracowaniu „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Śniadowo” posłużono się następującymi materiałami źródłowymi:

- Miejscowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego gminy Śniadowo opracowany przez WBPP w Łomży w 1985 roku,
- Wykaz zabytków i obiektów kulturowych sporządzony przez Wojewódzki Oddział Służby Ochrony Zabytków w Białymstoku - Delegatura w Łomży,

- Przyroda województwa łomżyńskiego pod redakcją Aleksandra W. Sokołowskiego - Łomża, 1997,
 - Opracowanie fizjograficzne ogólne dla planu zagospodarowania przestrzennego gminy Śniadowo opracowane przez "Geoprojekt" Warszawa, 1982,
 - Stan środowiska województwa podlaskiego - WIOŚ w Białymstoku 1999 rok,
 - Inwentaryzacja złóż surowców mineralnych stałych na terenie województwa łomżyńskiego – gmina Śniadowo,
 - Plan urządzenia Gospodarstwa Leśnego Nadleśnictwa Łomża na lata 2000 – 2009,
 - Mapy glebowo-rolnicze,
 - Program małej retencji w województwie łomżyńskim - Instytut Melioracji i Użytków Zielonych, Falenty, 1997,
 - Waloryzacja agroekologiczna obszaru Zielone Płuca Polski - IUNG Puławy, 1994,
 - Wyniki Powszechnego Spisu Rolnego z 1996 roku,
 - Wykaz gruntów sporządzony przez Starostwo Powiatowe w Łomży,
 - Ewidencja obszarów zmeliorowanych Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Białymstoku,
 - Materiały Rejonu Energetycznego w Łomży,
 - Materiały Wodociągów Wiejskich Spółka z o.o. w Łomży,
 - Dane urzędu statystycznego w Łomży i w Białymstoku,
 - Mapa topograficzna gminy w skali 1 : 25 000,
 - Wykaz wniosków do studium sporządzony przez Urząd Gminy w Śniadowie,
 - Opracowanie ekofizjograficzne do Zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Śniadowo – tereny eksploatacji kruszywa naturalnego w obrębie gruntów wsi Dębowo,
 - Analiza zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy Śniadowo,
 - Opracowanie ekofizjograficzne dla strefy dopuszczenia lokalizacji elektrowni wiatrowych,
 - Opracowanie ekofizjograficzne do zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Śniadowo - tereny eksploatacji kruszywa naturalnego w obrębie gruntów wsi Stare Ratowo,
- oraz opracowaniami wyższej rangi:
- Koncepcja Krajowej Sieci Ekologicznej ECONET - Polska,

- Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2010 sporządzona przez Zarząd Województwa Podlaskiego w sierpniu 2000 roku wraz z poprzedzającymi materiałami diagnostycznymi.